LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL 2000 M. GRUODŽIO 28 D. ĮSAKYMO NR. 375 „DĖL EKOLOGINIO ŽEMĖS ŪKIO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO IR EKOLOGIŠKŲ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GAMYBOS PROCESO IR PRODUKCIJOS SERTIFIKAVIMO“ PAKEITIMO

2002 m. birželio 14 d. Nr. 222
Vilnius

Atsižvelgdamas į pasikeitusias ES reglamento 2092/91/EEC nuostatas ir siekdamas suderinti Lietuvos teisės aktus su ES teisės sistema,

p a k e i č i u 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymą Nr. 375 „Dėl ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo ir ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos proceso ir produkcijos sertifikavimo“ (Žin., 2001, Nr. 1-21):

1. Išdėstau įsakymo 2.2. punktą taip:

„2.2. Žemės ūkio ir maisto departamento Agroaplinkosaugos ir ekologinio ūkininkavimo skyriui kontroliuoti VšĮ „Ekoagros“ veiklą, susijusią su Ekologinio žemės ūkio taisyklėse nustatytų funkcijų vykdymu“.

2. Išdėstau nauja redakcija įsakymu patvirtintas Ekologinio žemės ūkio taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2002 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 222

EKOLOGINIO ŽEMĖS ŪKIO TAISYKLĖS

(Parengta pagal Europos Sąjungos Tarybos 1991 m. birželio 24 d. reglamentą Nr. 2092/91/EEB „Dėl ekologiškos žemės ūkio produkcijos gamybos ir žemės ūkio ir maisto produktų ženklinimo“ir IFOAM standartus)

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

I SKIRSNIS. TAIKYMO SRITIS

1. Ekologinio žemės ūkio taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo, gabenimo, saugojimo, realizavimo ir sertifikavimo reikalavimus. Produktai, atitinkantys šių Taisyklių reikalavimus, gali būti vadinami ekologiškais produktais ir ženklinami ekologiškų produktų sertifikavimo ženklu.

2. Šios Taisyklės yra privalomos asmenims, auginantiems, perdirbantiems bei realizuojantiems ekologišką žemės ūkio produkciją, bei sertifikacijos įstaigoms, atliekančioms sertifikavimo ir kontrolės darbus, pagal šių Taisyklių reikalavimus.

II SKIRSNIS. SĄVOKOS

3. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Ekologinis žemės ūkis – ūkininkavimo sistema, kuria siekiama išauginti ekologiškus žemės ūkio produktus nenaudojant sintetinių trąšų, pesticidų ir augimo stimuliatorių bei laikomasi kitų šiose Taisyklėse nustatytų reikalavimų.

Ekologiški žemės ūkio ir maisto produktai – sertifikuoti žemės ūkio produktai, auginami, perdirbami, ženklinami ir realizuojami pagal šių Taisyklių reikalavimus.

Ekologinės gamybos ūkis – ūkis atitinkantis šių Taisyklių reikalavimus.

Sertifikacijos įstaiga – juridinis asmuo, atliekantis sertifikavimo ir kontrolės procedūras, pagal šių Taisyklių reikalavimus.

Sertifikavimas – procedūra, kuria sertifikacijos įstaiga patvirtina, kad produktas, gamybos procesas atitinka nustatytus reikalavimus.

Sertifikatas – pagal šias Taisykles išduotas dokumentas, liudijantis, kad identifikuotas produktas ar gamybos procesas atitinka nustatytų Taisyklių reikalavimus. Sertifikatas suteikia teisę jame nurodytus produktus ženklinti atitinkamu produktų sertifikavimo ženklu.

Desertifikavimas – procedūra, kuria sertifikacijos įstaiga pripažįsta, kad sertifikuotas produktas, gamybos procesas nebeatitinka nustatytų reikalavimų.

Fasuotas produktas – produktas, iš anksto supakuotas arba/ir sukomplektuotas ir laikomas talpykloje, paruoštas pateikti vartotojui ar viešajam maitinimui.

Genetiškai modifikuotas organizmas – organizmas (išskyrus žmogų), kurio genetinė medžiaga yra taip pakeista ir įgijusi tokių savybių, kurios negalėtų atsirasti organizmui dauginantis natūraliu būdu.

Genetiškai modifikuotas produktas – medžiaga, kurios sudėtyje yra ar kuri susideda iš genetiškai modifikuotų organizmų, jų dalių ar iš genetiškai modifikuotų organizmų išskirtų medžiagų ir yra teikiama į rinką.

Maisto produktų ingredientai – maisto (maisto produkto) sudedamosios dalys.

Maisto priedai – medžiagos, kurios, nebūdamos maistu ar jo sudėtinėmis dalimis, dedamos į maistą technologiniais tikslais jo tvarkymo metu ir kurios pačios arba jų dalys tvarkymo proceso pabaigoje tampa arba tikėtina, kad tampa, sudėtine maisto dalimi.

Natūralioji produkcija – natūraliai gamtoje išaugę grybai, uogos, vaisiai, vaistiniai ir prieskoniniai augalai.

Pagalbinės maisto perdirbimo medžiagos – medžiagos, vartojamos maisto priedams tirpinti, praskiesti, skaidyti, nepakeičiant jų technologinės funkcijos, palengvinančios maisto priedų taikymo ar vartojimo sąlygas.

Pagalbinės medžiagos – medžiagos, naudojamos ūkyje (trąšos, augalų apsaugos, gyvulių priežiūros priemonės), išskyrus pastatų ar įrengimų valymo ir dezinfekavimo priemones, pagalbines maisto perdirbimo medžiagas ir veterinarinius vaistus.

Paralelinė produkcija – tos pačios rūšies produkcija gaminama ekologinės ir įprastinės gamybos padaliniuose viename gamybos objekte.

Pereinamasis laikotarpis – tai laikotarpis, per kurį ūkyje įdiegiama šių Taisyklių reikalavimus atitinkanti sėjomaina, tręšimas, augalų apsaugos būdai ir iš įprastinės ūkininkavimo sistemos pereinama į ekologinio ūkininkavimo sistemą. Pereinamojo laikotarpio pradžia yra prašymo sertifikuoti ūkį pateikimo data.

Perdirbimas – žemės ūkio produktų (maisto produktų) apdorojimas, siekiant pakeisti jų pradinę būseną.

Realizavimas – produktų laikymas arba tiekimas prekybai, siūlymas pirkti, pardavimas, pristatymas arba bet kuris kitas jų tiekimas į rinką.

Sintetiniai pesticidai – sintetinės augalų apsaugos priemonės (herbicidai, fungicidai, insekticidai, defoliantai, beicai ir kt.).

Sintetinės trąšos – trąšos, gaminamos naudojant cheminius ar kitus procesus, kurių metu pasikeičia cheminė produktų sudėtis, išskyrus tuos atvejus, kai biologiniai ir fiziologiniai procesai vyksta natūraliai.

Ženklinimas – ženklinimo rekvizitų pateikimas ant prekės ir/ar prekės pakuotėje arba bendroje pakuotėje spausdinant, priklijuojant etiketę, pritvirtinant ženklą, reljefu ar kitokiu būdu.

II SKYRIUS. EKOLOGIŠKŲ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ IR JŲ GAMYBOS PROCESO SERTIFIKAVIMAS

III SKIRSNIS. BENDRIEJI SERTIFIKAVIMO PRINCIPAI

4. Ekologiškai pagamintus žemės ūkio produktus, jų gamybos procesą sertifikuoja ir kokybę kontroliuoja specializuotos sertifikacijos įstaigos, patvirtintos Žemės ūkio ministro įsakymu.

5. Sertifikavimas atliekamas asmens, norinčio užsiimti ekologiškos žemės ūkio produkcijos auginimu, perdirbimu ar realizavimu (toliau – šiame ir IV skirsnyje – pareiškėjas) prašymu.

6. Pareiškėjas kasmet turi pateikti sertifikacijos įstaigai prašymą ir kitus dokumentus susijusius su sertifikavimu žemės ūkio produktams sertifikuoti.

7. Sertifikuojama žemės ūkio produkcija turi būti gaminama, perdirbama, realizuojama ir ženklinama pagal šių Taisyklių reikalavimus. Pagal šiuos reikalavimus tikrinamas visas žemės ūkio produktų gamybos procesas ir produkcija, taip pat medžiagos, naudojamos ir gaminamos šio proceso metu.

8. Asmenys, auginantys, perdirbantys bei realizuojantys ekologišką žemės ūkio produkciją, privalo vesti žemės ūkio ministro įsakymu nustatytos formos ūkinės veiklos žurnalą. Prireikus ši dokumentacija turi būti pateikiama kontrolę atliekantiems pareigūnams.

9. Asmenys, pradedantys ekologinį ūkininkavimą, privalo sudaryti perspektyvinį ūkininkavimo planą, kuriame turi būti numatyta perėjimo į ekologinį ūkininkavimą trukmė, laipsniškumas, sėjomaina, tręšimas, augalų apsaugos būdai ir apsirūpinimas pašarais. Šis planas kiekvienais metais turi būti peržiūrimas ir reikalui esant prireikus koreguojamas.

10. Ekologinės gamybos ūkiuose turi būti vedama buhalterinė apskaita tvarkoma Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, ir saugomos visų perkamų ir parduodamų produktų bei medžiagų sąskaitos turi būti saugomos apie visas perkamas ir parduodamas medžiagas bei produktus. Perkant ar parduodant ekologiškus žemės ūkio produktus dokumentuose turi būti nurodyta jų kilmė.

11. Jei dėl kokios nors priežasties šios Taisykles buvo pažeistos, ekologiškos žemės ūkio produkcijos gamintojas, perdirbėjas ar realizuotojas privalo nedelsdamas raštu informuoti sertifikavimą atlikusią sertifikacijos įstaigą.

12. Ekologiškos žemės ūkio produkcijos gamintojas, perdirbėjas ar realizuotojas privalo raštu informuoti sertifikavimą atlikusią sertifikacijos įstaigą pasikeitus gamybos apimčiai, produkcijos pavadinimui, sudėčiai ar esant kitiems gamybos pokyčiams.

IV SKIRSNIS. SERTIFIKAVIMO TVARKA

13. Pareiškėjas, norintis sertifikuoti savo pagamintą arba įsigytą žemės ūkio produkciją, sertifikacijos įstaigai pateikia prašymą, o prireikus ir papildomus dokumentus susijusius su sertifikavimu. Sertifikacijos įstaiga nustato prašymo pateikimo formą bei papildomų dokumentų sąrašą.

14. Sertifikacijos įstaiga, apsvarsčiusi pareiškėjo prašymą, sudaro su juo sertifikavimo darbų atlikimo sutartį ir per 30 dienų priima sprendimą dėl sertifikavimo registracijos.

15. Sertifikacijos įstaiga kontroliuoja, ar pareiškėjas laikosi Taisyklių. Jei yra būtina, atrenkami pavyzdžiai ir atliekami tyrimai.

16. Sertifikacijos įstaiga atlieka tikrinimo darbų rezultatų ekspertizę ir priima sprendimą dėl sertifikato išdavimo. Pareiškėjas apie priimtą sprendimą informuojamas raštu per 15 dienų nuo jo priėmimo. Sertifikatas išduodamas šiomis Taisykėmis nustatytais terminais.

17. Išdavus sertifikatą, pareiškėjas įtraukiamas į sertifikuotų ekologinės gamybos ūkių ir įmonių sąrašą, skelbiamą viešai.

18. Sertifikatas išduodamas vieneriems metams.

19. Sertifikacijos įstaiga nuolatos kontroliuoja sertifikuotos produkcijos kokybę, sertifikato ir sertifikavimo ženklo naudojimą.

20. Skundų priėmimo ir nagrinėjimo tvarką dėl ekologinės gamybos ūkių bei įmonių, auginančių, perdirbančių ar realizuojančių ekologinę žemės ūkio produkciją, veiklos nustato sertifikacijos įstaiga.

21. Jei sertifikacijos įstaigos sprendimai netenkina pareiškėjo, jis gali per 1 mėn. nuo priimto sprendimo datos pateikti skundą Žemės ūkio ministerijai.

V SKIRSNIS. DESERTIFIKAVIMAS IR KITOS SANKCIJOS

22. Sertifikacijos įstaiga turi teisę laikinai sustabdyti sertifikato galiojimą, jį anuliuoti arba taikyti kitas sankcijas (įspėjimą, griežtą įspėjimą, pranešimą, nustatyti specialius terminus likviduoti pažeidimus, skirti papildomą tikrinimą), jeigu:

22.1. pažeisti Taisyklių reikalavimai;

22.2. neteisingai naudojamas sertifikatas ir sertifikavimo ženklas;

22.3. pakeista žemės ūkio produkcijos sudėtis, gamybos technologija ar atlikti kiti pakeitimai, neinformavus apie tai sertifikacijos įstaigos;

22.4. produkcijoje rastas didesnis užterštumo lygis nei nustatytas Lietuvos higienos normose HN 26-1998 „Maisto žaliavos ir produktai. Didžiausias leidžiamas mikrobinio užterštumo lygis“ ir HN 54-2001 „Maisto produktai. Didžiausios teršalų ir pesticidų likučių koncentracijos“.

23. Nustačius Taisyklių pažeidimus, ar nesertifikuotų žemės ūkio produktų pardavimo kaip sertifikuotų atvejus, sertifikacijos įstaiga gali laikinai sustabdyti sertifikato galiojimą, bet ne ilgiau kaip vienai savaitei. Per šį laikotarpį sertifikacijos įstaiga turi priimti atitinkamą sprendimą.

24. Gamintojų, perdirbėjų, padariusių pakartotinius, tyčinius bei šiurkščius Taisyklių pažeidimus, užauginta ar perdirbta produkcija yra desertifikuojama. Sertifikatas anuliuojamas laikotarpiui iki 5 metų. Šiuo laikotarpiu gamintojas negali ženklinti produkciją ekologiškų produktų sertifikavimo ženklu.

25. Skundų pateikimo, jų nagrinėjimo bei desertifiakcijos procedūros vykdomos pagal sertifikacijos įstaigos nustatytą tvarką.

III SKYRIUS. EKOLOGIŠKŲ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GAMYBOS REIKALAVIMAI

VI SKIRSNIS. REIKALAVIMAI APLINKOS SĄLYGOMS IR TARŠOS DYDŽIUI

26. Ekologinės gamybos ūkyje turi būti ūkininkaujama tausojant aplinką ir išsaugant derliaus kokybę.

27. Ekologinis žemės ūkis negali būti plėtojamas užterštoje aplinkoje arba teršti aplinką, todėl sertifikacijos įstaiga turi įvertinti aplinkos sąlygas ir taršos lygį. Esant taršos rizikai, sertifikacijos įstaiga atlieka dirvožemio, vandens ir produktų analizes.

28. Jei ekologinės gamybos ūkis yra arti taršos šaltinių būtina atlikti taršos vertinimą ir parengti rekomendacijas, kaip ją sumažinti.

29. Ekologinės gamybos ūkio laukai (išskyrus ekologinės bitininkystės ūkio) gali būti:

29.1. ne arčiau kaip 70 m nuo kelių, kuriais pravažiuoja daugiau kaip 3000 mašinų per parą, ir ne arčiau kaip 150 m nuo kelių, kuriais pravažiuoja daugiau kaip 7000 mašinų per parą;

29.2. ne arčiau kaip 10–25 m (atsižvelgiant į naudojamą techniką ir aplinkos sąlygas) nuo laukų, kuriuose naudojami sintetiniai pesticidai;

29.3. ne arčiau kaip 10 m nuo laukų, kuriuose naudojamos sintetinės trąšos.

30. Jei šalia ekologinės gamybos ūkio yra plotai, kuriuose naudojamos cheminės augalų apsaugos priemonės ir trąšos (išskyrus leistinas Taisyklių 1 priede), reikia imtis visų priemonių, kad sertifikuotas plotas ir jame augantys augalai nebūtų teršiami. Ekologiniai ir įprastiniai laukai turi būti atskiriami natūraliai (melioraciniai griovai, upeliai ir kt.) arba tarp jų paliekamos nedirbamos zonos, skiriamosios juostos ir pan.

31. Tarp ekologiškų žemės ūkio produktų ir uždraustų naudoti ekologinėje gamyboje ir maisto pramonėje medžiagų negali būti jokio tiesioginio ar netiesioginio kontakto (Lietuvos higienos norma HN 16-2001 „Medžiagos ir gaminiai besiliečiantys su maistu“). Jeigu kyla abejonės dėl kenksmingų medžiagų likučių, sertifikacijos įstaiga atlieka tyrimus.

32. Ekologinės gamybos ūkyje sunkiųjų metalų kiekiai dirvai gerinti ir tręšti naudojamose medžiagose neturi viršyti leistinų sunkiųjų metalų kiekių (LAND 20-96 „Nuotekų dumblo naudojimo normos“, HN 60-1996 „Kenksmingos medžiagos. Didžiausia leidžiama ir laikinai leidžiama koncentracija dirvožemyje“).

33. Apsauginėms dangoms ir kitu tikslu ekologinės gamybos ūkyje gali būti naudojamos polietileno, polipropileno ar kitos plėvelės. Panaudotos plėvelės nuo dirvos nuimamos. Jų deginimas ekologinės gamybos ūkyje yra draudžiamas.

34. Azoto kiekis sukauptas gyvulių mėšle per metus neturi viršyti 170 kg į vieną hektarą žemės ūkio naudmenų per metus.

35. Ekologinės gamybos ūkyje mėšlas ir nuotekos turi būti tvarkomas pagal LAND 33-99 „Mėšlo ir nuotekų tvarkymo fermose aplinkos apsaugos reikalavimai“.

36. Sertifikacijos įstaiga anuliuoja ekologinės gamybos ūkio sertifikatą, jei ūkyje (vandenyje ar dirvožemyje) randama kenksmingų medžiagų likučių didesnių už leistinus (Lietuvos higienos norma HN 24-1998 „Geriamas vanduo. Kokybės reikalavimai ir programinė priežiūra“ ir HN 60-1996 „Kenksmingos medžiagos. Didžiausia leidžiama ir laikinai leidžiama koncentracija dirvožemyje“**).**

VII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI AUGALININKYSTĖS PRODUKCIJAI

37. Augalininkystės produkcija yra ekologinės gamybos ūkio pagrindas. Ji gali būti tiesiogiai realizuojama arba naudojama gyvulininkystėje, bitininkystėje, grybininkystėje ir kitur.

38. Ekologiški augalininkystės produktai turi būti aukštos kokybės, didelės maistinės vertės, saugūs maisto produktai.

39. Ekologinis gamybos būdas yra nauja žemės ūkio sistema, todėl, pereinant iš įprastinio į ekologinį gamybos būdą, taikomas pereinamasis laikotarpis, kurio trukmė nustatyta šiose Taisyklese.

40. Perėjimas į ekologinio žemės ūkio sistemą gali vykti visame ekologinės gamybos ūkyje ar jo dalyje. Perėjimas gali būti palaipsnis – didinant ekologinės gamybos ūkio plotą. Perėjus iš ekologinio į įprastinio ūkininkavimo sistemą, šis plotas negali būti sertifikuojamas kaip ekologinis.

41. Jeigu į ekologinio žemės ūkio sistemą pereina tik dalis ūkio, tai ji turi būti:

41.1. natūraliai ar dirbtinai atskirta nuo kitų ūkio dalių, kuriose ūkininkaujama naudojant chemikalus, ir aiškiai pažymėta ūkio plane;

41.2. tikrinama kaip ekologinės gamybos ūkis. Įprastinio ūkio dalis tikrinama dėl paralelinės produkcijos auginimo.

42. Dėl ekologinės gamybos ūkio dalies vedamas atskiras, žemės ūkio ministro įsakymu nustatytos formos ūkinės veiklos žurnalas.

43. Jei tos pačios žemės ūkio mašinos naudojamos ir ekologinės, ir įprastinės gamybos ūkio dalyse, jos turi būti rūpestingai išvalomos kiekvieną kartą prieš naudojant ekologinės gamybos plotuose.

44. Ekologinės gamybos ūkio dalyje auginama produkcija turi aiškiai skirtis (veisle, spalva, išvaizda ar kt. požymiais) nuo paralelinės produkcijos, auginamos įprastinės gamybos ūkio dalyje.

45. Pereinamojo į ekologinės gamybos ūkį laikotarpio trukmė:

45.1. Pereinamasis laikotarpis vienmečiams augalams–dveji ekologinio ūkininkavimo metai;

45.2. Pereinamasis laikotarpis daugiamečiams augalams (išskyrus pievas, ganyklas ir daugiametes žoles) – treji ekologinio ūkininkavimo metai.

46. Pievoms, ganyklos ir daugiametėms žolėms taikomas dvejų metų pereinamasis laikotarpis, išskyrus ekologinėje gyvulininkystėje numatyta išimtys. Ūkininkavimo metai vienmečiams augalams skaičiuojami nuo sėjos, o daugiamečiams – nuo derliaus nuėmimo. Sertifikacijos įstaiga, atsižvelgdama į ankstesnio ūkininkavimo būdą ir aplinkos sąlygas, gali šį laikotarpį pratęsti ar sutrumpinti. Mažiausias pereinamasis laikotarpis gali būti vieneri ekologinio ūkininkavimo metai, o daugiamečiams augalams – 1,5 metų.

47. Pereinamuoju laikotarpiu privaloma laikytis šių Taisyklių reikalavimų.

48. Reikalavimai parenkant žemės ūkio augalus ir jų veisles:

48.1. žemės ūkio augalai ir veislės turi pasižymėti didesniu atsparumu ligoms ir kenkėjams, būti maksimaliai pritaikytos prie dirvožemio ir klimato sąlygų;

48.2. parenkant augalų veisles, pirmenybė teikiama vietinėms veislėms;

48.3. sėklos ir sodinukai turi būti išauginti ekologinės gamybos ūkiuose. Jei nėra galimybės jų įsigyti iš ekologinės gamybos ūkių, iki 2003 m. gruodžio 31 d. leidžiama įsigyti sėklas ir sodinukus, neapdorotus sintetiniais beicais, iš įprastinių ūkių;

48.4. jei sertifikuojamuose ir nesertifikuojamuose plotuose auginama paralelinė produkcija, turi būti auginamos skirtingos veislės (su skirtingais išoriniais požymiais).

49. Reikalavimai sėkloms, vegetatyvinei dauginamajai medžiagai ir daigams:

49.1. sėklos, vegetatyvinė medžiaga ir daigai turi būti išauginti ekologinės gamybos ūkyje;

49.2. jei negalima įsigyti šios veislės ekologiškų augalų sėklų, jis gali įsigyti jas laikinai (iki 2003 m. gruodžio 31 d.) iš įprastinių ūkių;

49.3. sėklas iš įprastinių ūkių gali būti apdorojamos tik Taisyklių 1 priede nurodytomis augalų apsaugos priemonėmis. Pateikus prašymą sertifikacijos įstaigai ir gavus jos sutikimą, sėklos gali būti apdorojamos ir kitais būdais;

49.4. sėklos, vegetatyvinė medžiaga ir daigai yra ekologiški, jei:

49.4.1. jie nėra genetiškai modifikuoti arba jų auginimui nebuvo naudoti genetiškai modifikuoti organizmai ar produktai;

49.4.2. sėklos auginamos ekologinės gamybos ūkyje vieną generaciją (viena motininio augalo karta);

49.4.3. vienmečių augalų vegetatyvinė medžiaga, auginama ekologinės gamybos ūkyje vienus metus, daugiamečių augalų – dvejus metus (pirminio augalo karta).

50. Reikalavimai sėjomainoms:

50.1. sėjomaina turi didinti dirvožemio derlingumą, palaikyti teigiamą maisto medžiagų balansą, mažinti piktžolėtumą, augalų ligų ir kenkėjų išplitimą, saugoti nuo erozijos. Ekologinės gamybos ūkyje taikoma šiam gamybos būdui tinkama sėjomaina, kurios būtina griežtai laikytis;

50.2. sėjomainose reikia auginti ne mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų, kurie didina azoto kiekį ir biologinį aktyvumą dirvožemyje, pasisavina maisto medžiagas iš gilesnių dirvožemio sluoksnių. Kultūrinėse ganyklose turi vyrauti ankštinės žolės;

50.3. esant nepakankamam organinių trąšų kiekiui, į sėjomainą privalu įtraukti augalus, skirtus žaliajai trąšai;

50.4. dirvožemyje būtina stebėti azoto, fosforo, kalio, humuso kiekį, pagal tai parenkant sėjomainos augalus.

51. Tręšimo reikalavimai:

51.1. ekologinio ūkininkavimo sistema turi būti pagrįsta augalų maisto medžiagų apykaitos uždaru ciklu, nenaudojant sintetinių mineralinių trąšų, taip pat Čilės salietros;

51.2. jeigu ekologinės gamybos ūkyje sukaupiama nepakankamai trąšų, tai tręšti ir dirvožemiui gerinti gali būti naudojamos Taisyklių 1 priede išvardytos organinės ir mineralinės medžiagos. Mineralinės medžiagos gali būti naudojamos tik natūralios kilmės. Jų tirpumas negali būti padidintas cheminiais būdais. Kitos medžiagos gali būti naudojamos tik gavus sertifikacijos įstaigos leidimą;

51.3. trąšų normos turi būti tiksliai apskaičiuotos, atsižvelgiant į augalų ir dirvožemio savybes bei priešsėlį. Tręšiant mėšlu ir srutomis, būtina laikytis LAND 33- 99 „Mėšlo ir nuotekų tvarkymo fermose aplinkos apsaugos reikalavimai“ nustatytų normų. Srutos vartojamos tik fermentuotos arba praskiestos;

51.4. siekiama, kad dirvožemio rūgštingumo reakcija būtų optimali, o dirvoms kalkinti naudojamos natūralios kalkinės medžiagos;

51.5. organinėms medžiagoms kompostuoti gali būti naudojami tik mikrobiologiniai, augaliniai ir natūralios kilmės mineraliniai preparatai išvardyti Taisyklių 1 priede;

51.6. ruošti kompostą, kaupti ir naudoti mėšlą, srutas ir šiaudus reikia taip, kad būtų prarandamas kuo mažesnis maisto medžiagų kiekis ir nebūtų teršiama aplinka;

51.7. draudžiama deginti ūkyje sausą žolę, nendrynus, ražienas;

51.8. sunkiųjų metalų kiekiai dirvai gerinti ir tręšti naudojamose medžiagose neturi viršyti leistinų sunkiųjų metalų kiekių pagal LAND 20-96 „Nuotekų dumblo naudojimo normos“ ir Lietuvos HN 60-96 „Kenksmingos medžiagos. Didžiausia leidžiama ir laikinai leidžiama koncentracija dirvožemyje“ reikalavimus.

52. Kenkėjų ligų ir piktžolių kontrolė ekologinės gamybos ūkyje vykdoma:

52.1. parenkant tinkamas augalų rūšis ir veisles;

52.2. taikant tinkamą sėjomainą ir agrotechnines priemones;

52.3. saugant ir prižiūrint natūralius kenkėjų priešus (įrengiant paukščiams peryklas, tinkamai prižiūrint pagriovius, kelkraščius, nesausinant visų ūkio pelkučių, želdinant aplinką gyvatvorėmis ir kt.);

52.4. vartojant ištraukas ar nuovirus, pagamintus iš pesticidinių savybių turinčių augalų (svogūnų, česnakų, kiaulpienių, pomidorų ir kt.). Šių produktų naudojimas negali kelti pavojaus ekosistemai ir ekologiškų žemės ūkio produktų kokybei;

52.5. sodinant pesticidinių savybių turinčius augalus;

52.6. naikinant piktžoles garais ar liepsna.

53. Draudžiama naudoti sintetinius herbicidus, fungicidus, insekticidus ir kitus pesticidus, augimo reguliatorius bei dažus, taip pat genetiškai modifikuotus organizmus ar produktus, pagamintus iš jų.

54. Jei iškyla tiesioginė grėsmė žemės ūkio augalams, leidžiama naudoti Taisyklių 1 priede išvardytas augalų apsaugos priemones. Kitos priemonės gali būti naudojamos tik gavus sertifikacijos įstaigos leidimą.

VIII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI GYVULININKYSTĖS PRODUKCIJAI

55. Gyvulių laikymas – svarbi sudėtinė ekologinio žemės ūkio sistemos dalis. Laikant gyvulius susidaro uždari maistinių medžiagų apytakos ciklai, vietoje kaupiamos organinės trąšos, tikslingiau panaudojami žemės plotai, išlaikomas ūkininkavimo sistemos balansas.

56. Gyvulininkystės produkcija – tai naminių arba prijaukintų laukinių gyvulių (įskaitant vabzdžius) ir vandens gyvių, išaugintų gėlame, sūriame arba sūrokame vandenyje, produkcija. Sumedžioti laukiniai žvėrys arba sužvejotos žuvys nelaikomi gyvulininkystės produkcija.

57. Ekologinės gyvulininkystės ūkyje:

57.1. visi gyvuliai turi būti auginami pagal šių Taisyklių reikalavimus;

57.2. plėtoti ekologinę gyvulininkystę galima tik turint žemės, valdomos nuosavybės teise ar nuomos pagrindais;

57.3. ribojamas didžiausias leistinas viename žemės ūkio naudmenų hektare gyvulių skaičius (Taisyklių 4 priedas);

57.4. paralelinė gyvulininkystės produkcija neleidžiama.

Išimtis. Jei sertifikuojami ne visi ūkyje auginami gyvuliai, tai pastatai ir žemė sertifikuojamiems ir nesertifikuojamiems gyvuliams turi būti griežtai atskirti.

58. Gyvuliai ekologinės gamybos ūkyje turi augti sveiki ir duoti kokybišką produkciją. Tai pasiekiama pasirenkant tinkamas veisles ir auginimo metodus.

59. Gyvulių laikymas turi atitikti tai rūšiai keliamus reikalavimus. Projektuojant ir statant pastatus gyvuliams ypatingas dėmesys turi būti skiriamas jų laikymo aplinkai.

60. Visi gyvuliai turi turėti galimybę būti atvirame ore arba (ir) ganytis, atsižvelgiant į jų tipą, amžių, būklę ir sezoną.

61. Pagrindinę ūkyje naudojamų pašarų dalį turi sudaryti ekologinės gamybos ūkiuose išauginti pašarai.

62. Gyvulių sveikatingumas priklauso nuo laikymo ir priežiūros sąlygų, subalansuotų ir geros kokybės pašarų.

63. Gyvuliui susirgus, pirmenybė teikiama alternatyviems gydymo metodams. Chemoterapija galima tik išimtiniais atvejais.

64. Reikalavimai pereinamuoju laikotarpiu:

64.1. pereinamasis laikotarpis teritorijai, skirtai gyvulininkystei plėtoti, nustatomas pagal šių Taisyklių reikalavimus;

64.2. sertifikacijos įstaiga pereinamąjį laikotarpį ganykloms, lauko aptvarams bei mociono aikštelėms, kuriuose laikomi neatrajojantys gyvuliai, gali sutrumpinti iki vienerių metų.

65. Gyvulininkystės produktai gali būti ženklinami kaip ekologiški, jei gyvuliai buvo auginami pagal šių Taisyklių reikalavimus mažiausiai tokį laiką:

65.1. galvijai – 12 mėnesių, bet ne trumpiau kaip trečdalį jų gyvenimo trukmės;

65.2. smulkūs atrajotojai ir kiaulės – šešis mėnesius (laikinai, iki 2003 m. rugpjūčio 24 d., kiaulės – keturis mėnesius);

65.3. pieniniai galvijai – šešis mėnesius, laikinai iki 2003m. rugpjūčio 24 d. – tris mėnesius;

65.4. mėsiniai paukščiai – 10 savaičių;

65.5. dėslieji paukščiai – 6 savaites.

66. Ženklinimo ir dokumentacijos tvarkymo reikalavimai:

66.1. gimę ar perkami gyvuliai turi būti ženklinami pagal Gyvulių registravimo ir identifikavimo tvarkos (Žin., 2001, Nr. 97-3459) reikalavimus, pasirenkant mažiausiai žalingą ženklinimo būdą;

66.2. ūkyje reguliariai pildomas ūkinės veiklos žurnalas, kuris pateikiamas ūkį tikrinantiems pareigūnams, atliekantiems sertifikavimo ir kontrolės procedūras;

66.3. ūkinės veiklos žurnale nuolat rašomi duomenys apie gyvulių judėjimą, laikymo sąlygas, pašarų ruošimą ir sunaudojimą, gyvulių sveikatos būklę: ligas, traumas, gydymo rezultatus, taip pat duomenys apie slaptų mastitų, pieno kokybės tyrimus bei privalomų profilaktinių tyrimų (pvz., TBC, BRC, leukozės) rezultatai. Ligos diagnozę ir naudotus medikamentus į žurnalą įrašo veterinarijos gydytojas. Jei ūkininkas naudoja veterinarines priežiūros priemones, turi jas pažymėti ūkinės veiklos žurnale.

67. Gyvulių įsigijimo ir veisimo reikalavimai:

67.1. prieauglio ar suaugusių gyvulių įsigijimas ekologinės gamybos ūkiams vieniems iš kitų arba įprastinių ūkių turi būti suderintas su sertifikacijos įstaiga. Bet kokia gyvulių kaita (judėjimas) turi būti užfiksuota ūkinės veiklos žurnale;

67.2. įsigyjant gyvulius pirmenybė teikiama vietinėms veislėms. Pasirenkant veisles ar rūšis būtina atsižvelgti į gyvulių gebėjimą prisitaikyti prie vietos sąlygų; jų gyvybingumą bei atsparumą ligoms, kad būtų išvengta specifinių susirgimų bei sveikatos sutrikimų (pvz., kiaulių streso sindromo, sunkių gimdymų, reikalaujančių Cezario pjūvio ir kt.,) susijusių su kai kuriomis intensyvaus ūkininkavimo sąlygomis;

67.3. genetiškai modifikuotų veislių ir rūšių gyvulius veisti ir laikyti ekologinės gamybos ūkiuose draudžiama;

67.4. gyvulius galima įsigyti tik iš ekologinės gamybos ūkių. Ypatingais atvejais, suderinus su sertifikacijos įstaiga gali būti taikomos šios išimtys:

Pirmoji išimtis. Jeigu ekologinės gamybos ūkyje buvo auginami nesertifikuoti gyvuliai, tai jie gali būti pervesti į ekologinės gamybos būdą ir sertifikuoti.

Antroji išimtis. Norint pakeisti gyvulius ar paukščius arba išplėsti bandą, jei nėra galimybės jų įsigyti iš ekologinės gamybos ūkių, galima įsigyti iš įprastinių ūkių, laikantis šių sąlygų:

67.4.1. jauniklės dėsliosios vištos turi būti ne vyresnės kaip 18 savaičių amžiaus;

67.4.2. viščiukai broileriai turi būti ne vyresni kaip 3 dienų amžiaus;

67.4.3. nujunkyti veršeliai turi būti ne vyresni kaip 45 dienų amžiaus;

67.4.4. nujunkyti paršeliai turi sverti ne daugiau kaip 25 kg.

Ši išimtis taikoma iki 2003 m. gruodžio 31d.

Trečioji išimtis. Per metus gali būti įsigyta 10% suaugusių galvijų ir 20% suaugusių kiaulių, avių ir ožkų iš įprastinių ūkių natūraliam prieaugliui papildyti bei bandai ar pulkui praplėsti. Ši išimtis netaikoma tiems ūkiams arba jų padaliniams, kuriuose yra mažiau kaip 10 arklių ar galvijų, mažiau kaip penkios kiaulės, avys ar ožkos. Į šiuos ūkius galima įvežti ne daugiau kaip vieną gyvulį per metus.

Ypatingais atvejais (iš esmės plečiant gyvulininkystės ūkį, keičiant veislę, išvedant naujos paskirties gyvulių veisles) šie procentai gali būti padidinti iki 40%:

Ketvirtoji išimtis. Vyriškos lyties gyvuliai skirti veisimui (reproduktoriai) gali būti įvežti iš įprastinių ūkių.

67.5. Vykdant gyvulių reprodukciją:

67.5.1. draudžiama naudoti reprodukciją reguliuojančius hormoninius pretaratus;

67.5.2. draudžiama embrionų transplantacija;

67.5.3. leidžiamas dirbtinis apsėklinimas.

68. Reikalavimai pašarams:

68.1. pašarai turi būti geros kokybės, parinkti kiekvienai gyvulių rūšiai, tenkinantys gyvulio organizmo poreikius. Augalinės ir gyvulinės kilmės pašarų sąrašas pateiktas šių Taisyklių 3 priede;

68.2. gyvuliai turi būti šeriami savo ar kituose ekologinės gamybos regiono ūkiuose išaugintais pašarais. Jei dėl kokių nors priežasčių ekologiškų pašarų trūksta, maksimalus perkamų pašarų kiekis iš įprastinio gamybos ūkio, skaičiuojant sausomis medžiagomis per parą, atrajojantiems gyvuliams neturi viršyti daugiau kaip 10%, kitiems gyvuliams 20%;

68.3. pašarai, pagaminti ekologinės gamybos ūkiuose pereinamuoju laikotarpiu, gali sudaryti ne daugiau kaip 30% pašarų paros raciono. Jeigu pereinamojo laikotarpio ūkio pašarai yra iš nuosavo ūkio, šie procentai gali būti padidinti iki 60%;

68.4. gyvulių negalima šerti:

68.4.1. augimą skatinančiais ar lėtinančiais preparatais;

68.4.2. sintetiniais apetitą skatinančiais preparatais;

68.4.3. konservantais, išskyrus medžiagas, naudojamas kaip pagalbinės medžiagos;

68.4.4. karbamidu;

68.4.5. arklių, paukščių ar kitokiu mėšlu, net jei jis technologiškai apdorotas;

68.4.6. pašarais, apdorotais cheminėmis medžiagomis, keičiančiomis spalvą, tirpumą ar pan.;

68.4.7. sintetinėmis amino rūgštimis;

68.4.8. genetiškai pakeistais pašarais ar jų priedais;

68.5. galvijai, kiaulės, paukščiai gali būti šeriami išrūgomis, nugriebtu pienu ar kitais perdirbtais pieno produktais;

68.6. stambių, sultingų ir koncentruotų pašarų raciono santykis turi atitikti gyvulių mitybos fiziologines normas. Atrajojančių gyvulių dienos racione turi būti ne mažiau kaip 60% stambių pašarų, skaičiuojant pagal sausąsias medžiagas. Sertifikacijos įstaiga gali leisti sumažinti šią dalį iki 50% pieniniams galvijams ankstyvosios laktacijos metu, bet ne ilgiau kaip trims mėnesiams. Paukščių, skirtų penėjimui, lesaluose grūdai turi sudaryti ne mažiau kaip 65 %;

68.7. kiaulių ir naminių paukščių paros racionas turi būti kuo įvairesnis, papildytas stambiaisiais pašarais, žaliais arba džiovintais pašarais ir silosu.

69. Ganymo reikalavimai:

69.1. ganykliniu laikotarpiu žolė turi sudaryti pagrindinę pašarų raciono dalį;

69.2. aptvaruose laikomi ir ganomi gyvuliai negali būti paliekami be priežiūros. Viršutinė aptvaro viela turi būti lygi (nespygliuota);

69.3. vadovaujantis gyvūnų gerovę reglamentuojančiais teisės aktais ir rekomendacijomis, gyvulių ganyklose negalima pančioti. Rišti galima tik vyresnius kaip 6 mėn. galvijus;

69.4. esant būtinumui gali būti įrengiami elektriniai ganyklų aptvarai*;*

69.5. esant karštam orui, gyvuliams būtina sudaryti sąlygas pasislėpti pavėsyje ir iki soties atsigerti;

69.6. sertifikuojami gyvuliai (suderinus su sertifikacijos įstaiga) gali ganytis toje pačioje ganykloje, kaip ar nesertifikuoti gyvuliai, jei mažiausiai trejus metus ta ganykla nebuvo tręšta arba gerinta medžiagomis, išskyrus tas, kurios leidžiamos pagal šių Taisyklių reikalavimus.

70. Maitinimo pienu reikalavimai:

70.1. naujagimiai veršeliai, ėriukai, ožiukai kuo greičiau turi gauti krekenų ir pieno,. Naujagimiai veršeliai turi būti maitinami natūraliu pienu ne trumpiau kaip tris mėnesius, ėriukai ir ožkiukai – 45 dienas, paršeliai – 40 dienų;

70.2. draudžiama prieauglį girdyti sergančių gyvulių pienu.

71. Pašarų priedų reikalavimai:

71.1. gyvulių pašarų priedais gali būti valgomoji druska ir mikroelementai, kurių sąrašas pateiktas Taisyklių 3 priede;

71.2. sintetiniai vitaminai ir mikroelementai naudojami tik tokiais kiekiais, kurie būtini gyvulių organizmui. Pirmenybė teikiama natūraliems vitaminams;

71.3. mineraliniai ir vitamininiai pašarų priedai (Taisyklių 3 priedas).

72. Reikalavimai pašarų konservavimui:

72.1. pašarams konservuoti negalima naudoti sintetinių konservantų. Siloso gamybai leidžiama naudoti skruzdžių, acto, pieno ir propiono rūgštis;

72.2. pašarams konservuoti gali būti naudojami enzimai ir mikroorganizmai.

73. Gyvulių laikymo sąlygų reikalavimai:

73.1. aplinka turi tenkinti pagrindinius kiekvienos bandos poreikius, sudaryti sąlygas gyvuliams natūraliai elgtis ir užtikrinti jų sveikatingumą. Būtinos šios sąlygos:

73.1.1. pakankama erdvė, kad gyvuliai ar paukščiai galėtų laisvai judėti, knaisiotis, kapstytis, laižytis, lengvai atsistoti ir atsigulti, kasytis, mojuoti sparnais ar kitaip tenkinti savo instinktus;

73.1.2. gyvuliams ir paukščiams ištisus metus turi būti sudarytos sąlygos mocionui. Žiemojimo metu pririštiems gyvuliams mocionas taikomas ne mažiau kaip 2 kartus per savaitę. Kitiems gyvuliams ir paukščiams pagal galimybes;

73.1.3. gyvulių laikymo charakteristikos, patalpų, mažiausi aikštelių ir patalpų plotai uždarose patalpose pateikti Taisyklių 4 priede;

73.1.4. bandos gyvuliai negali būti laikomi individualiai, išskyrus reproduktorius, sergančius gyvulius ar pateles prieš prieauglio atsivedimą;

73.1.5. laikantis zoohigienos reikalavimų, turi būti paruošta vieta patelėms atsivesti jauniklius ir paukščiams dėti kiaušinius;

73.1.6. kiaulių garduose visada turi būti pakankamai šiaudų ar šieno, kad jos galėtų nuolatos kramtyti;

73.1.7. vištoms įrengiamos smėlio vonios, vasaros metu jos laikomos diendaržiuose;

73.1.8. vandens paukščiams iškasamos kūdros ar pritaikomi kiti vandens telkiniai;

73.1.9. vištos ir triušiai negali būti laikomi narveliuose;

73.1.10. bandos gyvuliai negali būti laikomi po vieną, išskyrus reproduktorius, sergančius gyvulius ar pateles prieš prieauglio atsivedimą;

73.2. šiltuoju metų laikotarpiu galvijai kuo ilgiau laikomi lauke ir turi praleisti lauke ne mažiau kaip 150 dienų per metus;

73.3. šaltuoju metų laikotarpiu gyvuliai ir paukščiai turi būti apsaugoti nuo šalčių, skersvėjų ir laikomi tvartuose, sudarant optimalų mikroklimatą ir sąlygas reguliariai judėti;

73.4. natūralus ir dirbtinis apšvietimas turi atitikti zoohigienos reikalavimus;

73.5. gyvulių poilsio zonoje draudžiama įrengti grotelių grindis. Gulėjimo vieta turi būti sausa ir švari, pakreikta šiaudais, medžio drožlėmis ar sausomis samaninėmis durpėmis;

73.6. paukščių laikymo patalpose 1/3 grindų turi būti kreikiamos;

73.7. patalpos, aptvarai, įrenginiai ir indai turi būti valomi ir dezinfekuojami laikantis veterinarinių sanitarinių reikalavimų. Pastatų ir įrenginių valymui ir dezinfekavimui gali būti naudojamos priemonės, išvardytos Taisyklių 2 priede. Ekskrementai, srutos, pašarų likučiai turi būti kuo skubiau pašalinti, kad neskleistų nemalonaus kvapo, nepritrauktų vabzdžių bei musių. Vabzdžiams bei kitiems kenkėjams naikinti gali būti naudojamos Taisyklių 2 priede nurodytos medžiagos.

74. Gyvulių sveikatos būklės reikalavimai:

74.1. savininkas turi tinkamai prižiūrėti gyvulius, kad jie nesirgtų. Gera ūkio gyvulių sveikatos būklė rodo, kad jų laikymas atitinka zoohigienos reikalavimus;

74.2. jei gyvuliai suserga dėl netinkamos aplinkos, priežiūros ar šėrimo, reikia nedelsiant šiuos trūkumus šalinti;

74.3. jei gyvulys suserga ar susižeidžia, jam nedelsiant suteikiama reikalinga veterinarinė pagalba ir gydymas.

75. Veterinarinės priežiūros reikalavimai:

75.1. gydant gyvulius, pirmenybė teikiama fitoterapiniams ir homeoterapiniams metodams;

75.2. vitaminų ir mineralinių medžiagų injekcijos yra leidžiamos tik išimtiniais atvejais;

75.3. profilaktiškai duoti gyvuliams sintetinius medikamentus ir cheminius preparatus draudžiama;

75.4. gyvuliai vakcinuojami, jei regione kyla realus pavojus susirgti kokia nors infekcine liga ir jei kitu būdu išvengti ligos neįmanoma. Apie tai sprendžia ūkį prižiūrintis veterinarijos gydytojas. Genetiškai pakeistos vakcinos draudžiamos. Privalomi skiepai leidžiami;

75.5. sintetiniai medikamentai (ypač antibiotikai) skiriami tik išimtiniais atvejais, jei gyvulio kitais būdais išgydyti negalima arba reikia apsaugoti gyvulius nuo skausmo ir kančių. Visa ligos eiga, gydymas ir rezultatai surašomi ūkinės veiklos žurnale. Pagal šiuos duomenis sprendžiama apie produkcijos vartojimo terminus po gydymo;

75.6. jeigu gyvuliai buvo gydyti alopatiniais vaistais tris ar daugiau kartų per metus, šiems gyvuliams pereinamasis laikotarpis taikomas iš naujo;

75.7. draudžiama naudoti:

75.7.1. sintetinius augimo reguliatorius;

75.7.2. sintetinės kilmės medžiagas, stimuliuojančias gyvulių produktyvumą;

75.7.3. hormoninius preparatus.

76. Po gydymo sintetiniais medikamentais ir cheminiais preparatais nustatomi tokie produkcijos vartojimo terminai:

76.1. produkcijos vartojimo terminai turi būti dvigubai ilgesni už rekomenduojamą tam preparatui, bet ne trumpesni negu 48 dienos. Jei buvo gydoma preparatais, kurie neturi oficialiai rekomenduojamo produkcijos sulaikymo termino po gydymo, jis turi būti ne trumpesnis kaip 48 valandas;

76.2. produkcijos vartojimo terminas po gydymo turi būti pažymėtas ūkinės veiklos žurnale. Prieš parduodant gyvylius arba gyvulininkystės produktus kaip ekologiškus po produkcijos sulaikymo periodo, apie tai informuojama sertifikacijos įstaiga;

76.3. vartojimo terminas po gydymo paprastai netaikomas gydant kalciu ir preparatais, didinančiais cukraus kiekį kraujyje, ar gydant išoriškai, išskyrus atvejus, kai:

76.3.1. kovojant su parazitais buvo naudoti pavojingi cheminiai junginiai;

76.3.2. naudojamas spenių tepalas, kurio sudėtyje yra antibiotikų.

77. Gyvulių žalojimas:

77.1. gyvulius žaloti draudžiama, išskyrus kastravimą ir nuraginimą;

77.2. kastruoti leidžiama paršelius – iki 12 savaičių amžiaus, buliukus – 6–8 savaičių, ėriukus – iki 8 savaičių amžiaus;

77.3. ragų užuomazgas pašalinti leidžiama iki 4 savaičių amžiaus;

77.4. nerekomenduojama karpyti iltinių dantų paršeliams ir snapų galiukų viščiukams;

77.5. 77.1–77.4. punktuose nurodytus veiksmus turi atlikti kvalifikuoti darbuotojai, pasirinkdami tinkamiausią gyvulių amžių ir kuo labiau sumažindami gyvulio kančias.

78. Transportavimas:

78.1. gyvulius reikia gabenti laikantis Lietuvoje galiojančių transportavimo taisyklių;

78.2. gyvulių savininkas turi užtikrinti, kad gyvuliai pakrovimo, gabenimo ir iškrovimo metu patirtų kuo mažesnį stresą;

78.3. gyvulių pakrovimas ir iškrovimas turi būti vykdomas ramiai, atsargiai, nestimuliuojant elektra ir nenaudojant prievartos;

78.4. gyvulių gabenimo ir laikymo metu draudžiama naudoti sintetinius trankvilizatorius.

IX SKIRSNIS. REIKALAVIMAI BITININKYSTĖS PRODUKCIJAI

79. Ekologinės bitininkystės ūkio statusą lemia bičių gydymo metodai, aplinkos, kurioje bitės renka nektarą, švarumas bei medaus ir kitų produktų surinkimas, perdirbimas, sandėliavimas.

80. Visuose ekologinio bityno skyriuose, išdėstytuose toje pačioje vietovėje, turi būti bitininkaujama laikantis šiose Taisyklėse numatytų reikalavimų. Jeigu bityne yra skyrių, kuriuose nėra galimybių laikytis Taisyklių reikalavimų (sergančios šeimos, netinkami aviliai ir pan.), jie privalo būti perkelti į kitą vietovę. Produkcija iš šių skyrių surenkama, perdirbama ir sandėliuojama atskirai. Ši produkcija negali būti ženklinama ir realizuojama kaip ekologiška.

81. Bitininkystės ūkiui yra taikomas vienerių metų pereinamasis laikotarpis. Bičių ganykloms pereinamasis laikotarpis taikomas laikantis augalininkystės bei natūraliosios produkcijos reikalavimų.

82. Bičių kilmės reikalavimai:

82.1. pasirenkant bičių veisles, turi būti atsižvelgta į jų prisitaikymą prie vietos sąlygų, gyvybingumą ir atsparumą ligoms. Pirmumą reikia teikti europinės kilmės ir vietinėms veislėms;

82.2. bitynai turi būti kuriami ir plečiami natūraliais spiečiais arba dalijant šeimas. Bitės dauginamos iš savo ekologinio bityno šeimų ar perkamos bityne, kuriame bitininkaujama laikantis šių Taisyklių reikalavimų;

82.3. pereinamuoju laikotarpiu spiečiai be korių gali būti įsigyjami iš įprastinių bitynų (iki 2003 m. gruodžio 31 d.);

82.4. dėl kokių nors priežasčių žuvus bitynui ar jo daliai ir nesant galimybių įsigyti bičių iš ekologinių bitynų, gali būti leidžiama jį atkurti iš įprastinių bitynų. Šiuo atveju visam bitynui ar atkurtam skyriui vėl taikomas pereinamasis laikotarpis;

82.5. bitynui atnaujinti per metus leidžiama įsigyti iki 10% bičių motinų ar spiečių iš įprastinių bitynų. Šiuo atveju motinos ir spiečiai turi būti apgyvendinti ant pasiūtų ar naujų korių, pagamintų iš savo ar kituose ekologiniuose bitynuose surinkto vaško.

83. Bityno vietos parinkimo reikalavimai:

83.1. bitininkas turi pateikti sertifikacijos įstaigai reikalingus dokumentus ir įrodymus, kad bičių ganyklos atitinka šių Taisyklių reikalavimus. Jei kyla įtarimas dėl vietovės užteršimo sertifikavimo įstaiga gali reikalauti papildomų tyrimų;

83.2. bityno vieta turi būti parenkama taip, kad:

83.2.1. būtų pakankamai natūralaus nektaro, žiedadulkių, lipčiaus ir vandens;

83.2.2. nektaras ir žiedadulkės būtų renkamos iš ekologiškai auginamų žemės ūkio augalų ar natūralios augmenijos 3 kilometrų spinduliu nuo ekologinio bityno vietos. Šis reikalavimas netaikomas vietovėje, kurioje nėra žydinčių augalų arba bičių šeimos yra uždarytos. Sertifikacijos

įstaiga gali leisti laikyti avilius šalia laukų, kur taikomos aplinką tausojančios auginimo technologijos, nedarančios įtakos bityno produkcijos ekologiškam statusui;

83.2.3. būtų išlaikytas sertifikacijos įstaigos nurodytas atstumas nuo ne žemės ūkio taršos vietų, pavyzdžiui: didelių gyvenamųjų centrų, magistralinių kelių, pramonės įmonių, atliekų laikymo ir perdirbimo vietų, cukraus fabrikų ir pan.

84. Bičių maitinimo reikalavimai:

84.1. bitininkavimo sezono pabaigoje aviliuose turi būti pakankami medaus ir bičių duonelės rezervai, užtikrinantys šeimos peržiemojimą;

84.2. dirbtinis maitinimas leidžiamas tik dėl klimatinių sąlygų kilus pavojui bičių šeimos sėkmingam žiemojimui. Tokiu atveju gali būti maitinama ekologišku medumi (geriausia iš to paties bityno skyriaus);

84.3. ekologiškas medus gali būti pakeičiamas ekologišku cukraus sirupu ar melasa, jeigu dėl klimatinių sąlygų jis kristalizuojasi ar dėl kitų priežasčių yra netinkamas bičių maistui. Nesant galimybės įsigyti ekologiško cukraus, leidžiama maitinti įprastiniu iki 2003 m. gruodžio 31 d.;

84.4. ūkinės veiklos žurnale turi būti surašyti visi duomenys apie bičių maitinimą;

84.5. dirbtiniu būdu bitės gali būti maitinamos tik po paskutinio medaus išėmimo ir likus ne mažiau kaip 15 dienų prieš prasidedant medunešiui ar lipčiaus rinkimui.

85. Apsaugos nuo ligų metodai:

85.1. ligoms ir kenkėjams atsparių veislių parinkimas;

85.2. bitininkavimo metodų, kurie padidintų bičių atsparumą, taikymas (senų bičių motinų keitimas jaunomis, sisteminga bičių šeimų priežiūra, laiku nustatant sergančias);

85.3. mechaninių ir terminių gydymo metodų taikymas (pvz., mechaniškai naikinti tranus);

85.4. reguliarus dezinfekavimas inventoriaus ir įrankių, užkrato šaltinių sunaikinimas, korių atnaujinimas;

85.5. pakankamą normaliam šeimos vystymuisi medaus bei bičių duonelės atsargų avilyje palikimas.

86. Veterinariniai vaistai, neuždrausti kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, ekologinėje bitininkystėje gali būti naudojami laikantis šių principų:

86.1. pirmenybė teikiama augalinės kilmės ir homeopatiniams produktams. Leidžiamų vaistų sąrašas pateikiamas Taisyklių 2 priede;

86.2. sintetiniai vaistai gali būti naudojami, jeigu bičių ligos neišgydomos arba kenkėjai neišnaikinami 2 priede nurodytais preparatais ir dėl to bičių šeima gali žūti;

86.3. sintetiniai vaistai negali būti naudojami gydant profilaktiškai;

86.4. nuo varatozės gali būti naudojama skruzdžių ir pieno rūgštis, taip pat mentolas, timolas, kamparas.

87. Sintetiniais vaistais gydomos šeimos turi būti perkeltos į izoliuotą bityno skyrių, o visas vaškas po gydymo pakeistas švariu. Gydytoms šeimoms ir produkcijai yra taikomas vienerių metų pereinamasis laikotarpis.

88. Visas bičių gydymas, naudotų vaistų pavadinimai, kiekis ir laikas turi būti aiškiai surašyti ūkinės veiklos žurnale ir pateikti tikrinimo metu.

89. Bitininkavimo metodų reikalavimai:

89.1. bičių šeimų sunaikinimas, kaip medaus išėmimo būdas, yra draudžiamas;

89.2. bičių motinų sužalojimas joms nukerpant sparnus yra draudžiamas;

89.3. bičių motinas leidžiama keisti, senąsias nužudant;

89.4. tranų perų naikinimas, kaip gydymo nuo varatozės metodas, yra leidžiamas;

89.5. sintetinių repelentų naudojimas medunešio metu draudžiamas;

89.6. ekologinio bityno ir jo skyrių išdėstymo vietos turi būti sužymėtos plane. Pervežus bites į kitą vietą, tai pažymima plane ir užregistruojama ūkinės veiklos žurnale;

89.7. tinkamas dėmesys turi būti skiriamas medaus išėmimo ir perdirbimo technologijų taikymui, taip pat produktų sandėliavimui. Visos medaus išėmimo datos ir jo kiekiai turi būti registruojami ūkinės veiklos žurnale.

90. Reikalavimai bityno inventoriui, medžiagoms ir įrankiams:

90.1. aviliai turi būti padaryti iš natūralių medžiagų, nekeliančių jokio taršos pavojaus aplinkai ar bičių produktams;

90.2. aviliuose gali būti naudojami tik natūralūs produktai: pikis, vaškas, augaliniai aliejai. Išimtis yra tik bitėms gydyti leistini preparatai, išvardyti 2 priede;

90.3. vaškas naujiems koriams gaminti naudojamas tik iš sertifikuotų bitynų. Pereinamuoju laikotarpiu ar plečiant bityną, jeigu nėra galimybių tokio vaško gauti, gali būti naudojamas vaškas iš įprastinių bitininkystės ūkių;

90.4. negalima imti medaus iš korių, kuriuose yra perų;

90.5. medžiagos (rėmai, aviliai ir koriai) apsaugomos nuo kenkėjų priemonėmis, išvardytomis 2 priede;

90.6. gydant ir dezinfekuojant galima naudoti ugnį ir vandens garus;

90.7. bitėms rūkyti galima naudoti lapuočių (išskyrus beržo) medžių trešulius;

90.8. valyti ir dezinfekuoti avilius, įrengimus, indus, naudojamus bitininkaujant, galima tik su medžiagomis, nurodytomis Taisyklėse;

X SKIRSNIS. REIKALAVIMAI GRYBININKYSTĖS PRODUKCIJAI

91. Substratui gaminti gali būti naudojamos tik tokios medžiagos, kurios yra pagamintos ekologinės gamybos ūkyje arba leidžiamos jame naudoti (1 priedas). Šiaudai substrato gamybai turi būti iš ekologinės gamybos ūkio. Taip pat substrato gamybai galima naudoti chemiškai neapdorotas durpes ir pjuvenas, medžio drožles bei žieves.

92. Substratui sterilizuoti bei pasterizuoti draudžiama naudoti sintetines medžiagas.

93. Trąšos ir augalų apsaugos priemonės nuo kenkėjų ir ligų naudojamos tik nurodytos 1 priede, kitos priemonės – tik leidus sertifikacijos įstaigai.

94. Patalpoms dezinfekuoti gali būti naudojamos tokios pat priemonės, kaip ir perdirbimo įmonėse.

XI SKIRSNIS. REIKALAVIMAI NATŪRALIAJAI PRODUKCIJAI

95. Natūralioji produkcija gali būti ženklinama kaip ekologiška, jeigu atitinka šių Taisyklių reikalavimus ir yra sertifikuota.

96. Produkcija turi būti renkama iš nurodytų (žemėlapyje pažymėtų) plotų, kuriuose nėra taršos šaltinių ar užterštumo.

97. Produkcija renkama tik vietovėse, kuriose mažiausiai 3 metus nebuvo naudojamos sintetinės trąšos ir cheminės augalų apsaugos priemonės, išskyrus medžiagas, nurodytas 1 priede.

98. Vietovė, kurioje renkama produkcija, privalo turėti apsauginę zoną nuo judrių kelių ar įprastinio žemės ūkio laukų.

99. Perdirbami sertifikuoti natūraliai augę produktai gali būti maišomi su ekologiniame žemės ūkyje išaugintais produktais.

100. Natūraliosios produkcijos rinkimas neturi pažeisti natūralios gamtos pusiausvyros, ekosistemų stabilumo ar pakenkti augalų ir gyvūnų rūšių egzistencijai. Natūralios produkcijos rinkėjai privalo laikytis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 173 (Žin., 2000, Nr. 37-1046) patvirtinta Laukinės augalijos išteklių naudojimo tvarkos.

IV SKYRIUS. REIKALAVIMAI EKOLOGIŠKŲ MAISTO PRODUKTŲ PERDIRBIMUI IR REALIZAVIMUI

XII SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

101. Ekologiškų produktų perdirbimas turi atitikti HN 15-2001 „Maisto higiena“ reikalavimus.

102. Perdirbimo įmonės sertifikavimas yra ekologiškų produktų perdirbimo technologinio proceso ir produktų sertifikavimas.

103. Perdirbimui skirti produktai turi būti pagaminti pagal šių Taisyklių reikalavimus ir sertifikuoti.

104. Perdirbti ekologiškus produktus rekomenduojama jų auginimo vietose arba arčiau jų. Tolimais atstumais produktus vežti nerekomenduojama.

105. Ekologiškų produktų perdirbėjai privalo turėti leidimus gamybai numatytus Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

106. Pasikeitus perdirbamo ekologiško produkto sudėčiai, gamybos technologijai ar pradedant gaminti naują ekologišką produktą, įmonė būtinai turi apie tai informuoti (raštu) sertifikacijos įstaigą.

107. Įmonėje (ar ekologinės gamybos ūkyje) turi būti vedama gamybos ir realizavimo apskaita taip, kad būtų galima identifikuoti produkto gamintoją visuose gamybos proceso etapuose (nuo produkcijos įsigijimo iki realizavimo).

108. Ekologiškų produktų perdirbimo metu turi būti nustatyti galimi produktų taršos šaltiniai ir parengtos priemonės produktų saugai užtikrinti (Lietuvos Respublikos maisto įstatymas; Žin., 2000, Nr. 32-893).

109. Ekologiškų produktų perdirbimo metu neturi būti teršiama aplinka, todėl reikia naudoti aplinką tausojančias gamybos technologijas.

XIII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ PERDIRBIMUI

110. Ekologiškiems produktams perdirbti leidžiama naudoti mechaninius fizinius ir biocheminius procesus. Draudžiama ekologiškus produktus apdoroti jonizuojančiais spinduliais, aukšto dažnio srovėmis ir naudoti cheminius apdorojimo būdus.

111. Produktams konservuoti ir rūkyti draudžiama naudoti chemines medžiagas.

112. Draudžiama naudoti gamyboje genetiškai modifikuotus organizmus ir genetiškai modifikuotus produktus.

113. Ekstrakcija gali būti atliekama tik vandeniu, etanoliu, aliejumi, actu, anglies dvideginiu, azotu arba organinėmis rūgštimis.

114. Filtravimo medžiagos negali būti pagamintos iš medžiagų, galinčių užteršti maisto produktus.

115. Ekologiški produktai turi būti atskirti nuo įprastinių produktų viso gamybos proceso metu.

116. Jeigu ekologiški ir įprastiniai produktai perdirbami tais pačiais įrengimais, technologinės operacijos šioms produktų grupėms turi būti atliekamos skirtingu laiku. Prieš pradedant perdirbti ekologiškus produktus reikia kruopščiai išvalyti įrengimus, gamybos priemones bei patalpas.

117. Prieš pradedant perdirbti ekologiškus produktus srovinėse linijose jas reikia išvalyti arba praplauti tam tikru kiekiu ekologiškų produktų (šie produktai negali būti ženklinami kaip ekologiški).

XIV SKIRSNIS. REIKALAVIMAI PRODUKTŲ SUDĖČIAI

118. Visi ekologiško produkto ingredientai, išskyrus maisto priedus ir pagalbines medžiagas, turi būti sertifikuoti ekologiški produktai.

119. Jei nėra galimybės įsigyti visų ekologiškų ingredientų, galima naudoti 5C priede nurodytus žemės ūkio kilmės ingredientus, išaugintus ne ekologinės gamybos ūkyje.

120. Gaminant ekologiškus produktus gali būti naudojami maisto priedai ir pagalbinės medžiagos, kurių sąrašas pateiktas Taisyklių prieduose.

121. Maisto priedai ir pagalbinės medžiagos gali būti naudojamos tik šiais tikslais:

121.1. norint išsaugoti produkto maistinę vertę;

121.2. pagerinti produkto laikymo kokybę ar trukmę;

121.3. suteikti produktui specifinių savybių, be kurių neįmanoma pagaminti produkto.

122. Maisto priedai, nurodyti Taisyklių 5 priede, dedami į produktus tokiais kiekiais, kurie būtini norint pasiekti technologinį efektą, bet neviršijantys Lietuvos higienos normoje HN 53-1998 „Leidžiami vartoti maisto priedai“ nurodytų leidžiamų kiekių.

123. Žemės ūkio kilmės ingredientai išauginti ne ekologinės gamybos ūkyje (5C priedas), maisto priedai (5A priedas) ir pagalbinės medžiagos (5B priedas) gali sudaryti ne daugiau kaip 5 proc. ekologiško produkto masės.

124. Ekologiškų produktų sudėtyje gali būti vanduo ir/ar druska, tačiau jie į ekologiškų ingredientų sudėtį neįskaičiuojami.

125. Į ekologiškus produktus draudžiama dėti mineralines medžiagas, vitaminus, amino rūgštis ir kitas analogiškas medžiagas. Šios medžiagos, leidus sertifikacijos įstaigai, gali būti naudojamos tik dietinių ir specialiųjų produktų sudėtyje.

126. Tame pačiame produkte draudžiama naudoti tuos pačius sertifikuotus ekologiškus ir nesertifikuotus ingredientus.

XV SKIRSNIS. REIKALAVIMAI PAKAVIMUI

127. Ekologiškiems maisto produktams pakuoti rekomenduojama naudoti medžiagas, kurios gali būti pakartotinai perdirbtos ar yra savaime suyrančios ir neteršiančios aplinkos.

128. Ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų pakuotė turi atitikti medžiagų ir gaminių, kontaktuojančių su maisto produktais, reikalavimus, nustatytus Lietuvos higienos normoje HN 16-2001 „Medžiagos ir gaminiai, besiliečiantys su maistu“.

129. Draudžiama pakavimui naudoti polivinilchloridą bei kitas chloro turinčias pakavimo medžiagas.

130. Pakavimo medžiagų sudėtyje negali būti kancerogeninių ar kitų cheminių medžiagų, kurios galėtų užteršti produktus ar aplinką.

XVI SKIRSNIS. REIKALAVIMAI PATALPOMS, TAROS VALYMUI IR DEZINFEKAVIMUI BEI KENKĖJŲ NAIKINIMUI

131. Ekologinės gamybos ūkiuose bei įmonėse būtina laikytis bendrųjų maisto higienos principų ir reikalavimų, nurodytų Lietuvos higienos normoje HN 15-2001 „Maisto higiena“.

132. Patalpos, įrengimai, transportas turi būti veiksmingai ir reguliariai valomi, kad būtų pašalinti maisto medžiagų likučiai ir nešvarumai. Valymui leidžiama naudoti ūkišką muilą, sodą ir kitas maisto pramonėje naudojamus ploviklius. Jei būtina, patalpos dezinfekuojamos.

133. Draudžiama naudoti radiaciją ir stabilias ar kancerogenines chemines medžiagas.

134. Ekologinės gamybos ūkyje ar įmonėje naudojamos valymo ir dezinfekavimo medžiagos turi būti registruojamos ekologinės gamybos ūkio (įmonės) veiklos žurnale.

135. Ekologinės gamybos ūkyje ar įmonėje svarbu išvengti kenkėjų atsiradimo, o jų naikinimas turi būti tik kraštutinė priemonė.

136. Kenkėjų naikinimui naudojamos priemonės ir būdai turi būti registruojami ekologinės gamybos ūkio (įmonės) veiklos žurnale.

137. Kenkėjams kontroliuoti ir naikinti gali būti taikomi šie metodai ir priemonės:

137.1. prevenciniai metodai;

137.2. mechaniniai, fiziniai ir biologiniai metodai, garsas, ultragarsas, šviesa ir ultravioletinė šviesa, gaudyklės, temperatūra;

137.3. medžiagos, nurodytos šių Taisyklių 2 priede.

XVII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI EKOLOGIŠKŲ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ PERDIRBIMO APSKAITAI

138. Ekologinės gamybos ūkyje, perdirbimo įmonėje turi būti vedama produktų, maisto priedų ir pagalbinių medžiagų apskaita bei visų naudojamų medžiagų registracija.

139. Gamybos apskaita tvarkoma taip, kad būtų galima identifikuoti kiekvieną ekologišką produktą, gamintoją (ekologinės gamybos ūkį ar įmonę) ir produktų judėjimą technologinio proceso metu.

140. Jei ekologinės gamybos ūkyje ar įmonėje yra gaminami ekologiški ir įprastiniai produktai, ekologiškų produktų gamybos apskaita turi būti tvarkoma atskirai.

V SKYRIUS. REIKALAVIMAI EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ LAIKYMUI, GABENIMUI, ŽENKLINIMUI IR DARBUOTOJŲ MOKYMUI

XVIII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ LAIKYMUI

141. Ekologiški produktai turi būti laikomi atskiroje patalpoje.

Išimtis. Jei ekologiški produktai laikomi toje pačioje patalpoje su įprastiniais, jų sandėliavimo vieta turi būti specialiai išskirta ir paženklinta.

142. Ekologiškų produktų laikymo patalpose negali būti laikomos kitos medžiagos, išskyrus leidžiamas naudoti ekologinėje gamyboje.

143. Laikymo patalpos, įvairios talpos ir kita tara, kuriose prieš tai buvo laikoma įprastinė produkcija, turi būti kruopščiai išvalytos laikantis higienos ir šių Taisyklių reikalavimų.

144. Ekologiški produktai gali būti laikomi kambario temperatūroje arba specialiomis sąlygomis (jei to reikalauja technologija). Jie gali būti:

144.1. atšaldomi arba sušaldomi;

144.2. laikomi gryname lede, pagamintame iš sušaldyto vandens, kuris atitinka Lietuvos higienos normos HN 24-1998 „Geriamas vanduo. Kokybės reikalavimai ir programinė priežiūra“ reikalavimus;

144.3. laikomi reguliuojamoje aplinkoje (CO_2, O_2, N_2). Nokinant leidžiama naudoti etileno dujas.

XIX SKIRSNIS. REIKALAVIMAI EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ GABENIMUI

145. Transporto priemonės ir konteineriai ekologiškiems produktams gabenti turi būti švarūs, suremontuoti ir sukonstruoti taip, kad apsaugotų maisto produktus nuo užteršimo ir juos būtų galima tinkamai išvalyti bei dezinfekuoti ir turėti Transporto priemonės maisto produktams gabenti higienos pasą.

146. Transporto priemonės ir tara, prieš gabenant ekologiškus produktus, turi būti išvalomos ar dezinfekuojamos, ypač tais atvejais, jei tomis pačiomis transporto priemonėmis (tara) gabenami ekologiški ir įprastiniai produktai.

147. Ekologiški ir kiti (nesertifikuoti) produktai negali būti gabenami kartu, išskyrus tuos atvejus, kai ekologiški produktai yra supakuoti ir ženklinti.

XX SKIRSNIS. REIKALAVIMAI SKERDYKLOMS

148. Gyvuliai ir jų produktai turi būti identifikuojami visose gamybos, gabenimo, skerdimo ir realizacijos stadijose.

149. Visos paruošimo operacijos skerdykloje (taip pat ir gabenimas) turi būti atliekamos ramiai, neskubant, nenaudojant prievartos ir nestimuliuojant elektra. Gyvulių fizinė ir psichologinė įtampa turi būti kuo mažesnė.

150. Galvijų augintojai gali stebėti paruošimo operacijas iki nuleidžiant kraują.

151. Skerdykla turi turėti priemonių, mažinančių gyvulių patiriamą stresą, planą, patvirtintą sertifikacijos įstaigos.

152. Prieš skerdimą veterinarijos gydytojas turi apžiūrėti gyvulius. Jei gyvuliai neprižiūrėti (traumuoti, apleistomis galūnėmis, sergantys, pavargę ir t. t.) ar rasta kitų pažeidimų, jie neatestuojami ir jų mėsa negali būti sertifikuojama kaip ekologiška.

153. Visų paruošimo stadijų ir kitų operacijų metu gyvuliai turi būti saugomi nuo triukšmo, intensyvios šviesos, stresą sukeliančių veiksnių, jiems turi būti sudarytas optimalus mikroklimatas.

154. Draudžiama gyvulius svaiginti elektriniais prietaisais.

155. Pastovios gyvulių grupės turi būti laikomos ir gabenamos kartu. Stengiantis išvengti nereikalingos įtampos, nepatartina laikyti kartu svetimų grupių ir skirtingų lyčių gyvulių.

156. Gabenimo ir laikymo metu negalima naudoti sintetinių trankvilizatorių (raminančių centrinę nervų sistemą) ar stimuliatorių.

157. Reikalavimai gyvulių laikymui ir poilsiui:

157.1. prieš skerdimą ir skerdimo metu galimas gyvulių stresas turi būti sumažintas iki minimumo;

157.2. prieš skerdimą gyvuliai turi pailsėti. Palaidai laikyti gyvuliai nelaikomi pririšti, o laikyti pririšti gali būti rišami ir skerdykloje. Gyvuliai turi būti aprūpinti pašaru bei vandeniu, jei jie laikomi ilgiau kaip: kiaulės – 6 valandas, galvijai – 12 valandų. Likus 3 valandoms iki skerdimo, vandens nebeduodama;

157.3 pieniniai galvijai turi būti laiku pamelžti;

157.4. gyvulių skaičius iki skerdiminėje patalpoje turi būti ribotas, kad kiekvienas gyvulys galėtų laisvai judėti garde ir turėti pakankamai erdvės atsigulti;

157.5. jei grindys slidžios, jas reikia padengti šiaudais;

157.6. varymo į skerdyklą take gyvuliai turi laukti ne ilgiau kaip 5 minutes;

157.7. varymo metu reikia išnaudoti gyvulių natūralius instinktus, pavyzdžiui, galimybę eiti iš tamsos į šviesą ar būti pastovioje gyvulių grupėje;

157.8. draudžiama varyti gyvulius panaudojant jėgą ir elektrinius stimuliatorius.

158. Reikalavimai svaiginimui:

158.1. turi būti tikrinamas kiekvieno gyvulio apsvaiginimo efektyvumas po apsvaiginimo arba prieš nuleidžiant kraują. Tai gali būti atliekama tikrinant refleksus;

158.2. siekti sąlygų, kad gyvuliai būtų apsvaiginti kitiems gyvuliams nematant ir negirdint.

159. Reikalavimai kraujo nuleidimui:

159.1. siekti sąlygų, kad kraujo nuleidimas ir tolesnis skerdienos apdorojimas vyktų kitiems gyvuliams nematant ir negirdint;

159.2. nuleidus kraują galutinai įsitikinti, ar gyvulys negyvas (pvz., pagal akies vyzdžio išsiplėtimą).

XXI SKIRSNIS. REIKALAVIMAI ŪKIO PAGALBINĖMS MEDŽIAGOMS

160. Pagalbinės medžiagos yra sertifikuojamos, jeigu jos pagamintos iš natūralių produktų ir mineralų (augalų apsaugos priemonės privalo būti patvirtintos Augalų apsaugos tarnybos ir įtrauktos į leistinų priemonių sąrašą).

161. Pagalbinės medžiagos yra sertifikuojamos, jei:

161.1. jų gamyba neturi įtakos aplinkai;

161.2. jos yra biologiškai skylančios ir nėra bioakumuliacijos pavojaus jų susikaupimo organizmuose;

161.3. nėra genetiškai modifikuotos;

161.4. gamyba ir naudojimas atitinka šių Taisyklių reikalavimus.

162. Pagalbinių medžiagų gamintojai sertifikavimo organizacijai turi pateikti sunkiųjų metalų analizes.

XXII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI GAMYBAI IR PERDIRBIMUI PAGAL SUTARTIS

163. Jeigu kai kurios gamybos, perdirbimo ar saugojimo operacijos atliekamos kitoje nesertifikuotoje įmonėje, ši įmonė vadinama paslaugos įmone. Gamintojas (ar perdirbėjas) turi informuoti sertifikacijos įstaigą apie paslaugos įmonę.

164. Tarp gamintojo (ar perdirbėjo), paslaugos įmonės ir sertifikacijos įstaigos turi būti sudaroma trišalė sutartis.

165. Tikrinimas atliekamas ne tik pagrindinėje įmonėje (ūkyje), bet ir paslaugos įmonėje. Tačiau pastaroji nėra sertifikuojama ir neturi teisės naudoti sertifikacijos įstaigos vardo ir ženklo.

XXIII SKIRSNIS. REIKALAVIMAI DARBUOTOJŲ MOKYMUI

166. Ekologiškų produktų gamybos, perdirbimo ir realizavimo įmonių ir ūkių vadovai arba atsakingi asmenys už ekologinę gamybą privalo pasirašytinai supažindinti darbuotojus su šiomis Taisyklėmis ir užtikrinti, kad jų būtų laikomasi.

XXIV SKIRSNIS. REIKALAVIMAI ŽENKLINIMUI

167. Produktai yra ženklinami ekologiškų žemės ūkio produktų sertifikavimo ženklu, jei jie yra pagaminti pagal šių Taisyklių reikalavimus ir sertifikacijos įstaigos sertifikuoti. Ekologiškų produktų ženklinimas etiketėse turi atitikti nurodytą ženklą sertifikate.

168. Ekologiški produktai ženklinami ekologiškų produktų sertifikavimo ženklu su prierašais:

168.1. Prierašas „ekologiškas produktas“ yra naudojamas ekologiškų vieno ingredientų ir sudėtinių produktų ženklinimui. Sudėtinių produktų sudėtyje turi būti ne mažiau kaip 95 proc. ekologiškų ingredientų. Kiti 5 proc. ingredientų (žemės ūkio ir ne žemės ūkio kilmės) gali būti medžiagos ir produktai pateikti 3, 4 ir 5 prieduose;

168.2. prierašas „X proc. ekologiškų ingredientų“ yra naudojamas ženklinti sudėtiniams ekologiškiems produktams, kai ekologiški ingredientai sudaro ne mažiau 70 proc. produkto masės;

168.3. prierašas „pereinamojo laikotarpio į ekologinės gamybos ūkį produktas“ yra naudojamas vienos rūšies pereinamojo laikotarpio augalininkystės produktams ženklinti, išskyrus pirmųjų pereinamojo laikotarpio metų produkciją.

169. Sertifikuotos pagalbinės medžiagos, leidžiamos naudoti ekologinės gamybos ūkiuose, ženklinamos sertifikavimo ženklu be prierašo.

170. Sertifikuotų ekologiškų produktų etiketėse turi būti nurodyta ši informacija: gamintojas, adresas, sertifikato numeris ir jį išdavusi sertifikacijos įstaiga, produkto ingredientai ir jų kilmė.

171. Produkto etiketėje turi būti nurodyta produkto sudėtis procentais;

172. Visi ingredientai turi būti surašyti procentų mažėjimo tvarka, nurodant ekologiškus ingredientus. Vanduo ir druska į produkto sudėtį neįskaičiuojami.

173. Jeigu produkto sudėtyje prieskonių (ar prieskoninių augalų) yra mažiau kaip 2 proc. bendro produkto svorio, jie įvardijami bendru pavadinimu „prieskoniai“.

174. Kelių ingredientų produkto sudėtyje negali būti tos pačios rūšies produktų, pagamintų įprastiniame ir ekologinės gamybos ūkyje.

175. Etikečių pavyzdžius produktams ženklinti būtina suderinti su sertifikacijos įstaiga.

176. Ženklinant ekologiškus žemės ūkio produktus, privaloma laikytis Lietuvos Respublikos vidaus rinkoje parduodamų prekių ženklinimo taisyklių bei kitų teisės aktų.

XXV SKIRSNIS. EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ REALIZAVIMAS

177. Ekologiškų produktų realizavimas vykdomas remiantis šiomis Taisyklėmis, Higienos normomis (Lietuvos higienos norma HN 25:1998 „Turgavietės“) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697 patvirtintomis Mažmeninės prekybos taisyklėmis (Žin., 2001, Nr. 51-1778).

178. Mažmeninės ir didmeninės įmonės, prekiaujančios nefasuotais ekologiškais produktais, turi būti sertifikacijos įstaigos sertifikuojamos.

179. Sertifikuota įmonė gali prekiauti nefasuotais ekologiškais produktais ir/arba pati juos pakuoti, ženklinti. Nesertifikuota įmonė gali prekiauti tik fasuotais ekologiškais produktais.

180. Ekologiškų produktų gamintojas savo produkciją nesertifikuotai įmonei gali pateikti tik išfasuota uždarose pakuotėse ir ženklinta pagal šių Taisyklių reikalavimus.

181. Įmonė, prekiaujanti nefasuotais ekologiškais ir kitais (nesertifikuotais) produktais, turi užtikrinti, kad šie produktai nebūtų sumaišomi (pvz., įrengiant specializuotus skyrius, naudojant vienetinį produktų ženklinimą ir pan.).

182. Sertifikuotoje realizacijos įmonėje darbuotojai gali teikti informaciją vartotojams apie ekologiškus produktus ir jų ženklinimą.

XXVI SKIRSNIS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

183. Socialinis teisingumas yra ekologiškų produktų gamybos neatskiriama dalis.

184. Ekologinės gamybos ūkiuose (įmonėse), perdirbimo ir realizacijos įmonėse turi būti laikomasi visų LR teisės aktų, užtikrinančių kiekvieno žmogaus teisę į socialinį teisingumą.

185. Išaiškėjus socialinio teisingumo pažeidimo atvejams ekologinės gamybos ūkiuose (įmonėse), perdirbimo ir realizacijos įmonėse, šių gamintojų ekologiška produkcija yra nesertifikuojama.

_____

1 PRIEDAS

TRĄŠOS IR DIRVOS GERINIMO BEI AUGALŲ APSAUGOS PRIEMONĖS LEIDŽIAMOS NAUDOTI EKOLOGINĖS GAMYBOS ŪKYJE

1. Trąšos ir dirvos gerinimo priemonės

Ekologinės gamybos ūkiuose dirvos agrocheminės savybės gerinamos ir maisto medžiagų bei biogeninių elementų balansas atstatomas laikantis specialių sėjomainų, kuriose svarbią vietą užima ankštiniai augalai. Trūkstamam maisto medžiagų kiekiui papildyti gali būti naudojamos tokios trąšos:

1.1. Organinės trąšos iš ekologinės gamybos ūkio:

gyvulių ir paukščių mėšlas,

srutos,

augalų liekanos ir žaliosios trąšos,

šiaudai ir kitos mulčiuoti naudojamos medžiagos,

kompostai.

1.2. Organinės trąšos, įvežtos iš kitų šaltinių:

mėšlas (išskyrus specializuotų didelių ūkių, vištų ir galvijų mėšlą bei žmogaus fekalijas),

pjuvenos, medžio drožlės ir žievės (jei mediena nebuvo apdorota sintetinėmis medžiagomis),

kompostai, jei nebuvo naudoti sintetiniai priedai,

maisto pramonės ir buitinės maisto atliekos be sintetinių priedų (sunkiųjų metalų kiekis atliekose neturi viršyti: kadmio – 0,7, vario – 70, nikelio – 25, švino – 45, cinko – 200,

gyvsidabrio – 0,4, bendro chromo – 70, chromo (VI) 0 mg/kg sausose medžiagose).

durpės be sintetinių priedų,

kraujo, mėsos, kaulų, plunksnų miltai, neturintys sintetinių priedų.

sapropelis ir dumblas.

1.3. Mineralinės trąšos:

natūralios kilmės kalcio ir magnio karbonatai (pvz., klintys, kreida ir kt.),

magnio sulfatas (pvz., kiseritas),

medžio pelenai (sudeginus cheminėmis medžiagomis neapdorotą medieną),

natūralūs fosfatai (pvz., fosforitmilčiai), kai kadmio kiekis ne didesnis negu 90 mg/kg,

natūralios kalio trąšos (pvz., kainitas, silvinitas, kalio sulfatas, kalio magnezija ir kt.),

gipsas,

kalcio chloridas,

mikroelementai.

1.4. Kiti preparatai:

bakteriniai preparatai,

augalų preparatai ir ekstraktai.

2. Augalų apsaugos priemonės

2.1. Augalinės ir gyvulinės kilmės medžiagos

Pavadinimas	Aprašymas, sudėties reikalavimai, naudojimo sąlygos
Azadirachtinas (ekstrahuotas iš *Azadirachta indica* – Nimo medžio)	Naudojamas tik sėkliniams motininiams augalams, skirtiems sėklų auginimui, ir augalams, skirtiems vegetatyviniam dauginimui, taip pat dekoratyviniams augalams
Bičių vaškas	Naudojama genėjimui
Želatina	Insekticidas
Hidrolizuoti baltymai	Atraktantas
Lecitinas	Fungicidas
Augaliniai aliejai (pvz., mėtų, pušų, kmynų aliejai)	Insekticidas, akaricidas, fungicidas

Piretrinas (ekstrahuotas iš *Chrysanthemum cinerariaefolium*)	Insekticidas
Kasija (ekstrahuota iš *Quassia amara*)	Insekticidas, repelentas
Rotenonas (ekstrahuotas iš *Derris spp.*, *Lonchocarpus spp*. ir *Terphrosia spp*.)	Insekticidas Tik sertifikacijos įstaigai leidus

2.2. Mikroorganizmai, naudojami biologinei kenkėjų kontrolei

Pavadinimas	Aprašymas, sudėties reikalavimai, naudojimo sąlygos
Preparatai iš mikroorganizmų (virusų, bakterijų, grybų, pvz., iš *Bacillus thuringensis, Granulosis virus, Streptomyces avermitilis* ir kt.)	Leidžiami naudoti tik produktai, kurie pagaminti iš genetiškai nemodifikuotų organizmų

2.3. Medžiagos, naudojamos spąstuose arba gaudyklėse

Bendrosios sąlygos:

- spąstai arba gaudyklės turi neleisti medžiagoms įsiskverbti į aplinką, taip pat neleisti joms liestis su auginamais žemės ūkio augalais;
- panaudotus spąstus būtina surinkti ir sunaikinti.

Pavadinimas	Aprašymas, sudėties reikalavimai, naudojimo sąlygos
Feromonai	Insekticidas, atraktantas
Metaldehidas	Gaudyklėse

2.4. Kitos priemonės, tradiciškai naudojamos ekologiškai ūkininkaujant

Pavadinimas	Aprašymas, sudėties reikalavimai, naudojimo sąlygos
Vario junginiai (vario hidroksidas, vario oksichloridas, vario oksidas, vario sulfatas, Bordo mišinys)	Fungicidas Tik sertifikacijos įstaigai leidus
Skystas muilas (riebiųjų rūgščių kalio druska)	Insekticidas
Kalcio polisulfidas (kalcio siera)	Fungicidas, insekticidas, akaricidas (vaismedžiams, vynuogėms tik žiemos metu)
Parafininė alyva	Insekticidas, akaricidas
Mineralinės alyvos	Insekticidas, fungicidas (tik vaismedžiams, vynuogėms) Tik sertifikacijos įstaigai leidus
Kalio permanganatas	Fungicidas, baktericidas (tik vaismedžiams ir vynuogėms)
Kvarcinis smėlis	Repelentas
Siera	Fungicidas, akaricidas, repelentas
Diatominė žemė	Insekticidas
Etanolis	Insekticidas
Entomofagai	Grobuoniškieji ir parazitiniai vabzdžiai, naikinantys kenkėjus
Akarifagai	Erkės arba vabzdžiai, naikinantys erkes
Soda	Fungicidas, akaricidas

2 PRIEDAS

VETERINARINIAI VAISTAI IR PREPARATAI, GYVULIŲ PASTATŲ IR ĮRANGOS PRIEŽIŪROS MEDŽIAGOS

1. Vaistai ir preparatai, leidžiami vartoti be apribojimų

1.1. Vaistažolės (išskyrus narkotinius augalus), jų ekstraktai ir esencijos.
1.2. Mineraliniai preparatai:
– kalcio boro gliukonatas,
– kalcio gliukonatas,
– kalcio chloridas,
– kalcio fosfatas,
– magnio fosfatas,
– kalcio, magnio druskų mišinys.
1.3. Mineralinių medžiagų ir vitaminų mišiniai.
1.4. Vidurius laisvinantys preparatai:
– vaistažolės (pvz., garstyčios lapai),
– ricinos aliejus,
– sėmenų gleivės.
1.5. Vaistai nuo viduriavimo:
– aktyvuota medžio anglis,
– ąžuolo žievė,
– ramunėlių ir kitų vaistažolių arbata.
1.6. Elektrolitai:
– Ringerio tirpalas,
– fiziologinis 0,9 proc. valgomosios druskos tirpalas.

2. Riboto vartojimo vaistai

Leidžiami vartoti tik išimtiniais atvejais. Jiems galioja šiose Taisyklėse numatytas produkcijos vartojimo terminas po gydymo.
2.1. Antibiotikai, sulfanilamidai.
2.2. Vietiniai nuskausmintojai.
2.3. Cheminės antiparazitinės medžiagos:
– medžiagos žarnynui dehelmintizuoti;
– medžiagos odos, vilnos, plaukų parazitams naikinti.
2.4. Analgetinės ir kitos medžiagos, veikiančios centrinę nervų sistemą.
2.5. Gydomieji serumai.

3. Gyvulių pastatų ir įrangos priežiūros ir dezinfekavimo medžiagos

Leidžiamos naudoti medžiagos:
- natrio ir kalio muilas,
- kalio šarmas, natrio šarmas,
- vanduo ir garai,
- natrio hipochloritas (pvz., balintojas),
- natūralios augalų esencijos,
- skruzdžių, pieno, oksalo ir acto rūgštys,
- nitritinė rūgštis (pieno įrenginiams),
- formaldehidas,
- valančios ir dezinfekuojančios karvių spenius medžiagos,
- kalkių pienas,

- vandenilio peroksidas,
- fosforo rūgštis (pieno įrenginiams),
- natrio karbonatas.

_____

3 PRIEDAS

PAŠARAI IR JŲ PRIEDAI

1. Augalinės kilmės pašarai

1.1. Grūdai, jų pagrindiniai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: avižų grūdai, dribsniai, miltai, lukštai ir sėlenos; miežių grūdai ir jų miltai, ryžių grūdai, susmulkinti ryžiai; Sorgo kruopos; kviečių grūdai ir jų miltai, sėlenos, kviečių gemalas; kukurūzų grūdai ir jų miltai, gemalų išspaudos, glitimas; rugių grūdai ir jų miltai; alaus darymo atliekos.

1.2. Aliejingosios sėklos, vaisiai, jų pagrindiniai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: rapsų sėklos, rupiniai; skrudintos sojų pupelės, rupiniai sojų pupelių lukštai; saulėgrąžų sėklos, rupiniai; medvilnės sėklos, išspaudos; linų sėklos, išspaudos; palmių branduolių išspaudos; sezamo sėklų išspaudos; alyvų vaisių minkštimas.

1.3. Ankštinių augalų sėklos, jų pagrindiniai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: žirniai, sėlenos, arkliapupės, vikiai, saldieji lubinai, lęšiai, pelėžirniai**.**

1.4. Šakniavaisiai, gumbavaisiai, jų pagrindiniai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: cukriniai ir pašariniai runkeliai, džiovinti cukrinių runkelių griežiniai, bulvių gumbai, bulvių krakmolas, saldžiosios bulvės, bulvių baltymas, topinambas, tapijoka.

1.5. Kitos sėklos, vaisiai, jų pagrindiniai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: citrusinių vaisių minkštimas, vaisių (obuolių, kriaušių ir kt.) minkštimas, vynuogių minkštimas, pomidorų minkštimas.

1.6. Stambūs ir sultingi pašarai.

Šiai kategorijai priklauso: liucerna, liucernos miltai, dobilai, dobilų miltai, žolė, žolės miltai, šienas, šienainis, silosas, šiaudai, šakniavaisiai.

1.7. Kiti augalai, jų produktai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: melasa (rišanti medžiaga kombinuotuose pašaruose); jūros dumbliai; augalų baltymų ekstraktai (tik jauniems gyvuliams); prieskoniai.

2. Gyvulinės kilmės pašarai

2.1. Pienas ir jo produktai.

Šiai kategorijai priklauso: pienas, nenugriebto pieno milteliai, pasukų ir išrūgų milteliai, kazeino ir laktozės milteliai.

2.2. Žuvys, kiti jūros gyvūnai, jų produktai ir šalutiniai produktai.

Šiai kategorijai priklauso: žuvys, žuvų miltai, žuvų taukai, moliuskai, vėžiagyviai ir jų perdirbimo produktai.

3. Pašarų priedai

3.1. Makroelementai.

Natrio junginiai:

Nerafinuota jūros druska,
rupi akmens druska,
natrio sulfatas,
natrio karbonatas,
natrio – vandenilio karbonatas,
natrio chloridas.

Kalcio junginiai:

vandens gyvių kiaukutai (įskaitant sepijos kaulus),

kalcio karbonatas,
kalcio laktatas,
kalcio gliukonatas.

Fosforo junginiai:

Natūralūs kalcio fosfatai (be floro).

Magnio junginiai:

bevandenė magnezija,
magnio sulfatas,
magnio chloridas,
magnio karbonatas.

Sieros junginiai:

natrio sulfatas.

3.2. Mikroelementai.

El Geležis:

geležies (II) karbonatas,
geležies (II) sulfato monohidratas,
geležies (II) oksidas.

E2 Jodas:
kalcio jodatas, bevandenis,
kalcio jodato heksahidratas,
kalio jodidas.
E3 Kobaltas:
kobalto (II) sulfato monohidratas ir heptahidratas,
bazinio kobalto (II) karbonato monohidratas.
E4 Varis:
vario (II) oksidas,
bazinio vario (II) karbonato monohidratas,
vario (II) sulfatas, pentahidratas.
E5 Manganas:
mangano (II) karbonatas,
mangano oksidas,
mangano (II) sulfato mono- ir tetra – hidratas.
E6 Cinkas:
cinko karbonatas,
cinko oksidas,
cinko sulfato mono- ir tetra – hidratas.
E7 Molibdenas:
amonio molibdatas, natrio molibdatas.
E8 Selenas:
natrio selenatas,
natrio selenitas.

3.3. Vitaminai, provitaminai ir panašaus poveikio medžiagos.

Rekomenduojama, kad būtų naudojami natūralios kilmės vitaminai gaunami su pašarais. Sintetiniai vitaminai, identiški natūraliems, skiriami tik monogastriniams gyvuliams.

3.4. Pagalbinės pašarų perdirbimo priemonės.

Pagalbinės perdirbimo priemonės, naudojamos gaminant silosą:jūros druska, rupi akmens druska, fermentai, mielės, išrūgos, cukrus, cukrinių runkelių masė, javų miltai, melasa ir pieno, acto, skruzdžių bei propiono bakterijos. Jei oro sąlygos yra nepalankios fermentacijai, sertifikacijos įstaiga leidus, galima naudoti siloso gamybai pieno, skruzdžių, propiono ir acto rūgštis.

_____

4 PRIEDAS

LEIDŽIAMAS GYVULIŲ TANKUMAS IR JŲ LAIKYMO CHARAKTERISTIKOS EKOLOGINĖS GAMYBOS ŪKYJE

1. Didžiausias leistinas gyvulių skaičius viename ha žemės ūkio naudmenų, atitinkantis 170 kg N/ha per metus

Klasė arba rūšis	Didžiausias gyvulių skaičius viename ha
Daugiau kaip šešių mėnesių arkliai	2
Penėjimui skirti veršeliai	5
Kiti galvijai, jaunesni kaip vienerių metų	5
Buliukai nuo vienerių iki dvejų metų amžiaus	3,3
Telyčios nuo vienerių iki dvejų metų amžiaus	3,3
Dvejų metų arba vyresni buliai	2
Veislinės telyčios	2,5
Penimo telyčios	2,5
Melžiamos karvės	2
Išbrokuotos karvės	2
Kitos karvės	2,5
Veislinės triušių patelės	100
Avys	13,3
Ožkos	13,3
Paršeliai	74
Paršavedės	6,5
Penimos kiaulės	14
Kitos kiaulės	14
Mėsiniai viščiukai	580
Dedeklės vištos	230

2. Gyvulių laikymo charakteristikos

Gyvulių pavadinimas	Patalpų plotas		Mociono plotas (aikštelių plotas, išskyrus ganyklas) m^2/vienam gyv.
	mažiausias gyvas svoris (kg)	m^2/vienam gyvuliui	
Veisliniai ir penimi galvijai bei arkliai	Iki 100 Iki 200 Iki 350 Daugiau kaip 350	1,5 m^2 2,5 m^2 4,0 m^2 5,0 m^2 mažiausiai 1 m^2/100 kg	1,3 m^2 1,9 m^2 3,0 m^2 3,7 m^2 mažiausiai 0,75 m^2/100 kg
Melžiamos karvės		6 m^2	4,5 m^2
Veisliniai buliai		10 m^2	30 m^2
Avys ir ožkos		1,5 m^2 aviai/ožkai 0,35 m^2 ėriukui/ožkiukui	2,5 m^2 0,5 m^2 ėriukui/ožkiukui
Paršavedės su paršeliais		7,5 m^2 paršavedei	2,5 m^2
Penimos kiaulės	Iki 50 Iki 85 Iki 110	0,8 m^2 1,1 m^2 1,3 m^2	0,6 m^2 0,8 m^2 1,0 m^2
Paršeliai	Daugiau kaip 40 dienų amžiaus ir iki 30 kg	0,6 m^2	0,4 m^2
Veislinės kiaulės		2,6 m^2 paršavedei 6,0 m^2 kuiliui	1,9 m^2 8,0 m^2

3. Paukščių laikymo charakteristikos

Paukščiai	Patalpoje			Mociono aikštelių plotas, m^2/paukščiui
	paukščių skaičius m^2	laktos ilgis paukščiui cm	lizdai (dedančios vištos 1 lizdui)	
Dedeklės vištos	6	18	8 vištos vienam lizde	4 m^2 (tačiau turi neviršyti 170 kg N/ha per metus)
Mėsiniai paukščiai (stacionaruose pastatuose)	10 (ne daugiau 21 kg gyvo svorio/m^2)	20 (tiktai perlinėms vištoms)		4 broileriui arba perlinei vištai 4,5 ančiai 10 kalakutui 15 žąsiai (tačiau turi neviršyti 170 kg N/ha per metus)
Mėsiniai paukščiai (mobiliuose nameliuose)	16* mobiliuosiuose nameliuose (ne daugiau kaip 30 kg gyvo svorio/m^2)			2,5 m^2 (tačiau turi neviršyti 170 kg N/ha per metus)

16* tik tai kai mobilaus namelio grindų plotas neviršija 150 m^2 ir jis neuždaromas nakčiai.

5 PRIEDAS

A. MAISTO PRIEDAI IR KITI PRODUKTAI, LEIDŽIAMI VARTOTI PERDIRBANT EKOLOGIŠKUS PRODUKTUS

1. Maisto priedai

Numeris	Produkto pavadinimas	Produkto grupė	Naudojimo sąlygos
E 170	Kalcio karbonatai		Stabilizatorius, lipnumą reguliuojanti medžiaga
E 270	Pieno rūgštis	VD	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, naudojama koncentruotose vaisių, daržovių sultyse ir fermentuotuose daržovių produktuose
E 290	Anglies dioksidas		Pakavimo dujos
E 296	Obuolių rūgštis		Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga
E 300	Askorbo rūgštis	VD	Antioksidantas (jei neįmanoma natūrali forma)
E 306	Tokoferolių koncentratas		Antioksidantas
E 322	Lecitinas		Antioksidantas, emulsiklis (gautas nenaudojant baliklių ir organinių tirpiklių)
E 330	Citrinos rūgštis	VD	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, antioksidantas, izoliuojanti medžiaga, naudojama koncentruotose vaisių, daržovių sultyse, džemuose, raugintuose daržovių produktuose Iš viso 1mg/l
E 333	Kalcio citratai	M	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, putų medžiaga, izoliuojanti medžiaga
E 334	Vyno rūgštis	V	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, izoliuojanti medžiaga, antioksidantas
E 335	Natrio tartratai	K	Stabilizatorius, izoliuojanti medžiaga
E 336	Kalio tartratai	G, K	Stabilizatorius, izoliuojanti medžiaga
E 341	Monokalcio fosfatas	G	Tešlos kildymo medžiaga
E 400	Algino rūgštis		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 401	Natrio alginatas		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 402	Kalio alginatas		Stingdanti medžiaga
E 406	Agaras		Tirštinimo medžiaga, stingdanti medžiaga, stabilizatorius
E 407	Karageninas		Tirštinimo medžiaga, stingdanti medžiaga, stabilizatorius
E 410	Baltosios akacijos guma		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 412	Guaro guma		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 413	Tragakanto guma		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 414	Akacijos gumas (gumiarabikas)	P, R, K	Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 415	Ksantano guma	R, VD, K	Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 416	Karaja guma		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius
E 440	Pektinas		Tirštinimo medžiaga, stabilizatorius, stingdanti medžiaga (nemodifikuota)
E 500	Natrio karbonatai	K	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, tešlos kildymo medžiaga, lipnumą reguliuojanti medžiaga
E 501	Kalio karbonatai	G, K	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, stabilizatorius
E 503	Amonio karbonatai	G, K	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, tešlos kildymo medžiaga
E 504	Magnio karbonatai	G, K	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga, lipnumą reguliuojanti medžiaga

E 516	Kalcio sulfatas	K	Miltų apdorojimo medžiaga, izoliuojanti medžiaga, kietinimo medžiaga
E 938	Argonas		Pakavimo dujos
E 941	Azotas		Pakavimo dujos
E 948	Deguonis		Pakavimo dujos

M – mėsos produktai,
V – vynai,
P – pieno produktai,
G – grūdų produktai,
C – cukrus,
R –riebalai ir aliejai,
VD – vaisių ir daržovių produktai,
K –konditerijos gaminiai.

2. Aromatinės medžiagos

lakūs aromatiniai aliejai, pagaminti ekstrakciniu (tirpiklius: aliejai, vanduo, etanolis, anglies dioksidas), mechaniniu ar fiziniu būdais;

natūralių dūmų aromatas;

natūralūs aromatizatoriai.

3. Vanduo ir druska

geriamasis vanduo;

valgomoji druska.

4. Mikroorganizmų produktai

mikroorganizmų preparatai įprastai naudojami maisto gamyboje, išskyrus genetiškai modifikuotus mikroorganizmai;

kepimo mielės, pagamintos be baliklių ir organinių tirpiklių.

5. Mineralai ir vitaminai

mineralai (įskaitant ir mikroelementus), vitaminai, amino rūgštys ir kitos analoginės medžiagos, tiktai specialiosios paskirties maisto produktuose ir jų naudojimas įteisintas.

B. PAGALBINĖS MEDŽIAGOS LEIDŽIAMOS VARTOTI PERDIRBANT EKOLOGIŠKUS PRODUKTUS

Numeris	Produkto pavadinimas	Produkto grupė	Naudojimo sąlygos
E 170	Kalcio karbonatas		Stabilizatorius, dažiklis, lipnumą reguliuojanti medžiaga
E 181	Tanonas	V	
E 184	Tanino rūgštis	V	Filtravimo priemonė
E 220	Sieros dioksidas	V	Antioksidantas
E 270	Pieno rūgštis	M	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga
E 290	Anglies dioksidas		
E 322	Lecitinas	K	Antioksidantas, emulsiklis
E 330	Citrinos rūgštis	R, G	Aliejaus pramonėje ir krakmolo hidrolizei
E 500	Natrio karbonatai	C	
E 501	Kalio karbonatai	VD	Vynuogių džiovinimui
E 509	Kalcio chloridas		Koaguliacijos agentas
E 511	Magnio chloridas		Koaguliacijos agentas
E 513	Sieros rūgštis	C	Rūgštingumą reguliuojanti medžiaga
E 516	Kalcio sulfatas		Koaguliacijos agentas
E 524	Natrio hidroksidas	C	
E 901	Bičių vaškas		Glazūravimo medžiaga
E 903	Karnauba vaškas		Glazūravimo medžiaga
E 941	Azotas		

E 5536	Talkas		Lipnumą reguliuojanti medžiaga
	Kiaušinių baltymų albuminas	V	
	Kazeinas	V	
	Želatina	VD	
	Augaliniai aliejai		
	Silicio dioksido gelis arba koloidinis tirpalas		
	Aktyvuota anglis		
	Bentonitas	VD, V	
	Koalinas		
	Perlitas		
	Lazdyno riešutų kevalai	C	
	Ryžių miltai		

Paaiškinimai:
V – vynai,
P – pieno produktai,
C – cukrus,
VD – vaisių – daržovių produktai,
K – konditerijos gaminiai.

C. ŽEMĖS ŪKIO KILMĖS INGREDIENTAI, IŠAUGINTI NE EKOLOGINĖS GAMYBOS ŪKIUOSE, LEIDŽIAMI VARTOTI PERDIRBANT EKOLOGIŠKUS PRODUKTUS

Žemės ūkio kilmės ingredientų, kurie neauginami ekologinės gamybos ūkiuose, ekologiško produkto sudėtyje gali būti ne daugiau kaip 5%.

1.	Vaisiai, riešutai ir sėklos
2.	Prieskoniai ir prieskoniniai augalai neauginami Lietuvoje
3.	Nemodifikuoti rafinuoti ir nerafinuoti riebalai, aliejai, gauti iš kitų augalų nei kakavos, kokoso, alyvų, saulėgrąžų.
4.	Cukrus, krakmolas ir kiti produktai iš grūdų ir gumbavaisių: runkelių cukrus, fruktozė, ryžių ir kukurūzų krakmolas.

1. Jeigu norima vartoti kitus ingredientus, nenurodytus šioje lentelėje, būtina kreiptis į sertifikacijos įstaigą ir gauti jos leidimą.

2. Šis sąrašas kasmet peržiūrimas ir prireikus koreguojamas. Apie pasikeitimus sertifikacijos įstaiga perdirbėjus informuoja per vieną mėnesį.

_____